

Dobrovolnictví mladých lidí v době koronavirové krize

Monika Mišunová

Bakalářská práce
2021



Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Monika Mišunová**
Osobní číslo: **H18299**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Andragogika v profilaci na řízení lidských zdrojů v neziskové sféře**
Forma studia: **Kombinovaná**
Téma práce: **Dobrovolnictví mladých lidí v době koronavirové krize**

Zásady pro vypracování

Zpracování řešerše a studium odborné literatury.

Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti dobrovolnictví, krizového řízení a postojů současné mladé generace.

Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.

Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníkového šetření.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Forma zpracování bakalářské práce: **Tištěná/elektronická**

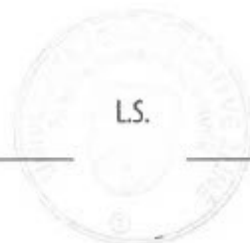
Seznam doporučené literatury:

- FRIČ, Pavol a Tereza POSPÍŠILOVÁ, 2010. Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století. Praha: Agnes. ISBN 9788090369689.
- HRADIL, J., O. J. MIKA, M. MUSIL a kol., 2018. Základy ochrany obyvatelstva v České republice: odborná monografie. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. ISBN 9788074547744.
- CHRÁSKA, Miroslav, 2016. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada. ISBN 9788024753263.
- MATULAYOVÁ, T., P. JURNÍČKOVÁ a J. DOLEŽEL, 2016. Motivace k dobrovolnictví. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 9788024451107.
- MLČÁK, Zdeněk a Helena ZÁŠKODNÁ, 2013. Prosociální charakteristiky osobnosti dobrovolníků. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě. ISBN 9788074644627.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Radana Krutilová Nováková, Ph.D.**
Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce: **27. ledna 2021**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2021**

Mgr. Libor Marek, Ph.D.
děkan



doc. Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

Ve Zlíně dne 27. ledna 2021

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval.
V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 15. 4. 2021

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací;

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlášení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užití-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Bakalářská práce je zaměřena na dobrovolnictví mladých lidí v kontextu současné epidemiologické situace. Teoretická část bakalářské práce se zabývá vymezením pojmu dobrovolnictví, typy dobrovolnictví, motivací k dobrovolnické činnosti a definuje cílovou skupinu a její postoj k dobrovolnictví. V neposlední řadě se zaměřuje na definici krizové situace a vývoj pandemie v České republice. Praktickou část tvoří kvantitativní výzkum, který je zaměřen na zjištění postoje, který studenti zaujali k dobrovolnictví v období pandemie způsobené nemocí COVID-19.

Klíčová slova: dobrovolnictví, dobrovolník, motivace, mladá dospělost, krize, koronavirus, pandemie, covid-19.

ABSTRACT

The bachelor thesis is focused on volunteering of young people in the context of the current epidemiological situation. The theoretical part of the bachelor thesis deals with the definition of the concept of volunteering, types of volunteering, motivation for volunteering and defines the target group and its attitude to volunteering. Last but not least, it focuses on the definition of the crisis situation and the development of a pandemic in the Czech Republic. The practical part consists of quantitative research, which is focused on finding out the attitude that students took to volunteering during the pandemic caused by COVID-19.

Keywords: Volunteering, Volunteer, Motivation, Young Adulthood, Crisis, Coronavirus, Pandemic, Covid-19.

Děkuji tímto mé vedoucí bakalářské práce, paní Mgr. Radaně Kroutilové Novákové, PhD., za její čas, ochotu a odbornou pomoc při vedení mé práce.

Motto:

“Dobrovolníci nejsou placeni – ne proto, že jsou bezcenní, ale proto, že jsou k nezaplacení.“

Mahátma Gándhí

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 FENOMÉN DOBROVOLNICTVÍ.....	13
1.1 DEFINICE DOBROVOLNICTVÍ.....	13
1.2 TYPY DOBROVOLNICTVÍ	15
1.3 MOTIVACE K DOBROVOLNICTVÍ	18
2 DOBROVOLNICTVÍ MLADÝCH DOSPĚLÝCH	21
2.1 CHARAKTERISTIKA CÍLOVÉ SKUPINY	21
2.2 POSTOJ MLADÝCH LIDÍ K DOBROVOLNICTVÍ	22
3 DOBROVOLNICTVÍ V KRIZOVÝCH SITUACÍCH.....	24
3.1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	24
3.2 PANDEMIE KORONAVIRU	27
3.2.1 Onemocnění COVID-19	27
3.3 HISTORICKÉ MEZNÍKY DOBROVOLNICTVÍ V KRIZOVÝCH SITUACÍCH.....	28
3.4 DOBROVOLNICTVÍ V PRŮBĚHU PANDEMIE	29
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	31
4 STANOVENÍ VÝZKUMNÉHO PROBLÉMU	32
4.1 METODA VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ	32
4.2 VÝZKUMNÉ OTÁZKY A CÍLE	33
4.3 POPIS VÝZKUMNÉHO SOUBORU	34
4.4 METODY SBĚRU DAT	34
5 ZPRACOVÁNÍ A VYHODNOCENÍ DAT.....	35
5.1 DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE	35
5.2 ZAPOJENÍ DOBROVOLNÍKŮ PŘED KRIZÍ COVID-19	37
5.3 ZAPOJENÍ DOBROVOLNÍKŮ V PRŮBĚHU KRIZE COVID-19.....	40
5.4 MOTIVACE STUDENTŮ K DOBROVOLNICTVÍ.....	43
5.5 HODNOCENÍ ZKUŠENOSTI	45
5.6 DŮVODY, PROČ SE STUDENTI NEZAPOJILI DO DOBROVOLNICTVÍ.....	46
5.7 POSTOJ STUDENTŮ K DOBROVOLNICTVÍ V BUDOUCNU	47
6 INTERPRRETACE DAT.....	49
7 DISKUZE A DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	52
ZÁVĚR	53
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	54

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	59
SEZNAM OBRÁZKŮ	60
SEZNAM TABULEK.....	61
SEZNAM PŘÍLOH.....	62

ÚVOD

Dobrovolnictví provází lidskou společnost už tisíce let. Lidé se účastní dobrovolnické činnosti mnoha způsoby, ať už ve svých školách, v místním kostele, v domech s pečovatelskou službou, v domovech pro seniory, v nemocnicích, na společenských akcích, v muzeích nebo v knihovnách. Dobrovolnictví dává člověku příležitost změnit životy lidí, včetně toho svého. Přináší uspokojení z toho, že hraje roli v životě někoho jiného a pomáhá lidem, kteří si nemusí být schopni pomoci sami. Po celém světě dávají lidé svůj čas ostatním mnoha způsoby a také v mnoha podobách. Fenomén dobrovolnictví tvoří významnou součást lidského života a je hluboce zakořeněn v základech lidského chování, stejně tak jako jsou v základech lidského chování zakořeněny pojmy jako soucit, nezištnost, štědrost, solidarita, nebo pomoc.

Obzvlášť v současné době představuje dobrovolnictví fenomén překračující hranice států, náboženství i sociálních skupin a utvrzuje nás v tom, že když jsme v ohrožení, dokážeme se semknout a vytvořit soužití, které je založené na vzájemné pomoci a solidaritě. Pandemie koronaviru, která postihla celý svět, se nepodobá ničemu, co doposud většina z nás v životě zažila. V České republice není dobrovolnictví na takové úrovni, jako v jiných západních zemích, řada lidí se k práci bez nároku na finanční odměnu staví stále velmi skepticky, ale probíhající pandemie v českých občanech zvedla nečekanou vlnu solidarity, a to se také stalo námětem mé bakalářské práce.

Práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou. V rámci teorie se v první řadě zaměříme na definici dobrovolnictví a základních pojmů, dále se zaměříme na typy dobrovolnické činnosti, které si rozdělíme z různých úhlů pohledu a budeme se věnovat motivaci k dobrovolnictví. V další kapitole si charakterizujeme cílovou skupinu a zaměříme se na samotný postoj mladých dospělých k dobrovolnictví. V rámci třetí a zároveň poslední kapitoly se zaměříme na teoretická východiska krizového řízení, definujeme si základní pojmy z oblasti krizového řízení, popíšeme současnou situaci ohledně pandemie nemoci covid-19, uvedeme si příklady dobrovolnictví v období krizových situací jako je ta současná a v závěru kapitoly se zaměříme na konkrétní pomoc poskytovanou v průběhu pandemie na území České republiky.

Praktická část se skládá z několika oblastí. V úvodu praktické části si definujeme výzkumný problém, určíme výzkumný soubor a metodu výzkumného šetření. Definujeme si výzkumné

otázky, ze kterých následně stanovíme hlavní výzkumný cíl a s ním související dílčí cíle. Na základě stanovených cílů, provedeme samotný výzkum formou dotazníkového šetření.

V rámci interpretace výsledků si tato práce klade za cíl zjistit postoj, který mladí lidé zaujali k dobrovolnictví v této těžké době a míru jejich zapojení do dobrovolnických aktivit v současné epidemiologické situaci. Výsledky tohoto orientačního výzkumu by mohly poskytnout zajímavé údaje o chování a postojích mladých lidí v krizových situacích a poskytnout základ pro další bádání.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 FENOMÉN DOBROVOLNICTVÍ

„Dobrovolnictví je základním stavebním prvkem občanské společnosti. Uskutečňuje nejvznešenější aspirace lidstva – touhu po míru, svobodě, příležitostech, bezpečí a spravedlnosti pro všechny“ (Tošner a Sozanská, 2006, s. 133).

1.1 Definice dobrovolnictví

Dobrovolnictví je široký pojem, na který můžeme nahlížet z různých úhlů pohledu, a každý z nás si pod tímto pojmem představí něco jiného, proto bych ráda v rámci této kapitoly definovala jednotlivé pojmy, které se váží k fenoménu dobrovolnictví.

Prvním pojmem je **altruismus**, což je laicky řečeno opak egoismu. Ve slovníku sociologických pojmů je definován jako „forma myšlení, cítění a jednání vedená nezištností a láskou k bližnímu, přičemž vlastní zájmy mohou výrazně ustupovat do pozadí“ (Sociologický slovník, 2007, s. 20). Vaďurová (2016) charakterizuje altruismus velmi podobně: „Altruismus je opakem sobectví. Altruista je zúčastněný a ochotný pomoci, i když mu nejsou nabídnuty žádné zpětné výhody, a ani je neočekává“ (Vaďurová, 2016, s. 391). Podle Friče (2001) altruista sice jedná bez nároku na odměnu, ale neznamená to, že by za své skutky nic nezískal. (např. dobrý pocit z vykonaného skutku). Mezi odborníky se proto vedou diskuze, že čistý altruismus neexistuje, protože člověku z jeho jednání vždy plynou nějaké výhody.

S altruismem je úzce svázán pojem **dobročinnost**, jinými slovy filantropie, jehož kořeny sahají hluboko do dějin lidstva. Dobročinnost je užším pojmem než altruismus a na rozdíl od altruismu se zaměřuje na lidi mimo svou rodinu (Frič, 2001). Barát a kol. (2000) definují dobročinnost jako „všeobecný pojem, který označuje různé aktivity motivované láskou k bližnímu a snahou pomoci člověku, lidstvu, světu – zkrátka konání dobra.“ Dobročinnost rozdělují Tošner a Sozanská (2006) na dvě formy, a to dárcovství a dobrovolnictví. Pod pojmem **dárcovství** si spousta z nás vybaví dárcovství krve nebo kostní dřeně. Kromě toho se také vyznačuje poskytnutím peněžitého nebo nepeněžitého daru osobám nebo organizacím, které je skutečně potřebují, a to prostřednictvím nadací, nadačních fondů, nebo sbírky.

S pojmem **dobrovolnictví** už to není tak jednoduché. Tošner a Sozanská (2006) rozlišují několik druhů dobrovolnické činnosti. První je tzv. **občanská výpomoc**, charakteristická dobrovolnickou činností probíhající v rámci rodiny, příbuzných, nebo sousedů. Jinak bývá

označována i jako **sousedská výpomoc**. Dále rozlišujeme dobrovolnickou činnost, která probíhá v rámci určité komunity (obec, sportovní klub, kostel apod.), a tuto činnost označujeme jako **dobrovolnictví vzájemně prospěšné**. Společným znakem těchto dvou druhů dobrovolnictví je určitá spontánnost a nenárokování finanční odměny. Oba druhy mají také kořeny v období totality, kdy fungoval systém tzv. vzájemných protisluzeb a někteří lidé se proto v těchto případech za dobrovolníky ani neoznačují. Třetím druhem je **dobrovolnictví veřejně prospěšné**, které je charakteristické tím, že bývá organizováno formou neziskových organizací nebo dobrovolnickými centry. Tento druh dobrovolnictví se uplatňuje především v nestátních neziskových organizacích, které se snaží získat dobrovolníky, ať již pro jednorázovou akci nebo dlouhodobou dobrovolnou spolupráci ze stran veřejnosti (Tošner a Sozanská, 2006).

Doposud se odborníci neshodli na jednotné terminologii dobrovolnictví. Podle Friče (2010) neexistuje v akademickém poli shoda na jediné přijímané definici dobrovolnictví. Podle Dekkera a Halmana (2003) můžeme však nalézt minimálně 3 společné prvky dobrovolnictví:

- **Dobrovolnictví je neplacené**
- **Dobrovolnictví je nepovinné**
- **Dobrovolnictví je ve prospěch druhých lidí**

Tošner a Sozanská (2006) například charakterizují dobrovolnictví následovně: „Dobrovolnictví není oběť, ale přirozený projev občanské zralosti. Přináší konkrétní pomoc tomu, kdo ji potřebuje, ale zároveň poskytuje dobrovolníkovi pocit smysluplnosti, je zdrojem nových zkušeností a dovedností a obohacím v mezilidských vztazích“ (Tošner a Sozanská, 2006, s. 18).

Některé definice dobrovolnictví vylučují z okruhů dobrovolnické práce, aktivity, které jsou zaměřené na okruh nejbližších příbuzných. Takovou definici dobrovolnictví představil například Penner (2002), který jej definuje jako dlouhodobé, plánované a svobodně zvolené prosociální chování, které je ku prospěchu cizích druhých lidí a které se odehrává v kontextu organizace. Penner (2002) zastává názor, že dobrovolnictví musí být ve prospěch cizích lidí, nepovažuje tedy za dobrovolnickou práci, takovou, která je vykonávána pro rodinu a přátele, jelikož podle něj taková pomoc nese určitý prvek povinnosti – není tedy tak úplně dobrovolná.

Jak se zdá, na dobrovolnictví můžeme nahlížet z různých úhlů, v každém případě platí, že „jakkoliv je dobrovolnictví poskytováno nezištně, není zadarmo“ (Manifest Evropského dobrovolnictví, CEV 2006). Práce s dobrovolníky je velmi časově i finančně nákladná. Mimo to dobrovolníci sice nezískávají za svou činnost mzdu, ale zaslouží si uhradit alespoň část nákladů spojených s jejich činností, jako například cestovné a stravné. Obvyklé jsou i symbolické dárky, či odměny. V některých případech se vyplácí i přiměřené kapesné, pokud se jedná o dlouhodobou spolupráci (Mullerová, 2011). Podle Roscherstera (2006) však placení dobrovolníků narušuje podstatu dobrovolnictví.

Dobrovolník bývá definován jako někdo, kdo dává určitou část svého času a energie ve prospěch druhých lidí nebo společnosti a neočekává za ni finanční odměnu (Tošner, 2006).

Definici dobrovolníka můžeme nalézt i v české legislativě, konkrétně v zákoně č. 198/2002 Sb. O dobrovolnické službě. Dobrovolníkem podle tohoto zákona je fyzická osoba „která se na základě svých vlastností, znalostí a dovedností svobodně rozhodne poskytovat dobrovolnickou službu“. Tato osoba musí být starší 15 let, pokud vykonává dobrovolnickou službu na území České republiky. Pokud jde o dobrovolnickou službu vykonávanou v zahraničí, posunuje se věková hranice na 18 let (Česko, ©2002).

1.2 Typy dobrovolnictví

V rámci předešlé kapitoly jsme si objasnili některé základní pojmy, které se váží k problematice dobrovolnictví, v této podkapitole si rozdělíme dobrovolnictví z různých úhlů pohledu.

Základním členěním, které je důležité i pro tuto práci, je členění na dobrovolnictví formální a neformální. **Formální dobrovolnictví**, jak název napovídá, je zaštitěné nějakou organizací nebo institucí. Můžeme jej charakterizovat jako dobrovolnou a neplacenou činnost, která je formálně organizovaná prostřednictvím například dobrovolnických center, občanských sdružení, nadací apod. (Frič a Vávra, 2012).

Neformální dobrovolnictví je jakákoliv neplacená pomoc, poskytnuta z vlastní dobré vůle, která je však formálně neorganizovaná. Dobrovolnickou činnost neřídí organizace, ale iniciují ji jednotlivci, vzniká spontánně většinou v důsledku reakce na konkrétní situaci či událost. Do kategorie neformálního dobrovolnictví patří především sousedská či občanská výpomoc, při které jde často o poskytnutí pomoci v těžkých životních situacích, jako je ocitnutí v hmotné nouzi, pomoc handicapovaným, nebo starším lidem dovozem jídla,

nákupem potravin či léků, doprovodem k lékaři apod. Patří sem i hlídání domácích mazlíčků, hlídání majetku v době nepřítomnosti majitele, zalévání květin a jiná pomoc v domácnosti (drobné opravy, půjčení náradí apod.) (Frič a Vávra, 2012).

Frič a Vávra (2012) v rámci svého výzkumu zjistili, že neformálnímu dobrovolnictví se v České republice věnuje necelá čtvrtina (23 %) populace starší 14 let. V mezinárodním srovnání evropských zemí je podíl neformálních dobrovolníků výrazně podprůměrný. Důvodem je dle autorů nízká sociální soudržnost, kulturní separace ale také převládající postoj českých občanů spoléhat se na stát. I přesto, že jsme pod evropským průměrem, co se neformálního dobrovolnictví týče, podíl neformálních dobrovolníků u nás převyšuje podíl dobrovolníků formálních. Důvodem je poměrně nízká důvěra ke státním institucím a institucím veřejné správy vůbec (Frič a Vávra, 2012). Formálnímu dobrovolnictví, tedy dobrovolnické činnosti pro občanskou (dobrovolnou, neziskovou) organizaci nebo prostřednictvím takové organizace, se v České republice věnuje 30 % občanů od 15 let“ (Pospíšilová a Frič, 2010).

V současné koronavirové krizi získalo obrovský význam zejména neformální dobrovolnictví. Vědci z univerzity v Sheffieldu ve své studii z října 2020 zjistili, že tisíce dobrovolníků se zapojilo do pomoci potřebným, ať už nákupem potravin, léků, či přepravou pacientů do nemocnic, prostřednictvím neformálních kanálů, jako jsou WhatsApp, nebo Facebook. Neformální dobrovolnictví a „dobré sousedství“ označili jako klíč k poskytnutí vzájemné podpory a pomoci (The University of Sheffield, ©2020).

Dobrovolnictví můžeme kromě dělení na formální a neformální členit také z **hlediska historického vývoje**, kde rozeznáváme dva modely dobrovolnictví. **Evropský (komunitní) model** se vyznačuje spontánním setkáváním dobrovolníků v přirozeném společenství, jako je církve, sportovní klub, nebo dětské organizace. Často se z těchto komunit vyvinou profesionální dobrovolnické organizace, avšak s úzkým zacílením na určitou věkovou či sociální skupinu. Hlavním znakem jsou společné zájmy dobrovolníků a přátelské vztahy v komunitě. Mladší **americký (manažerský) model** je oproti tomu postaven na jisté profesionalitě. Dobrovolnická centra cíleně vyhledávají dobrovolníky z řad altruisticky zaměřených občanů, kteří mají dostatek sociálního citění, aby mohli vykonávat dobrovolnickou činnost. Díky širšímu záběru může tento manažerský model propojovat potřeby dobrovolné pomoci s nabídkou od občanů (Tošner a Sozanská, 2006).

S oběma modely se můžeme potkat v České republice a oba modely byly ve velké míře zastoupeny v současné pandemické situaci. V rámci komunitního modelu se dobrovolníci spontánně setkávali a nabízeli svou pomoc, ať už šlo o šití roušek pro potřebné, nebo roznášení informačních letáků, zajišťování nákupů pro sousedy apod. Manažerský model reprezentují zejména dobrovolnická centra, která v boji proti pandemii sehrála velkou roli, zejména díky své profesionalitě a zkušenostím s koordinací dobrovolníků. Podle informací zveřejněných v dubnu 2020 na stránkách Červeného kříže, se díky obrovskému zájmu občanů o to, stát se dobrovolníkem, úspěšně daří uspokojovat požadavky osob, které pomoc potřebují. O zapojení organizací a konkrétních typech pomoci poskytovaných v rámci pandemie pojednává poslední kapitola teoretické části této bakalářské práce.

Dále se můžeme na dobrovolnictví podívat z **hlediska cesty, kterou se ubírá**. Zde rozlišujeme dva typy dobrovolnictví, konkrétně **dobrovolnictví, jež vzniká „zdola nahoru“**, kde základním kamenem je neformální skupina přátel, která se na základě společných zájmů a nadšení pustí do určité společné aktivity a časem se přetvoří do strukturované neziskové organizace, s formálním uspořádáním, rozdělením rolí a kompetencí. Oproti tomu rozlišujeme **dobrovolnictví, které působí „zvenčí dovnitř“** – zde je na počátku strukturovaná organizace, může se jednat například o domov seniorů, či podobnou instituci, která se rozhodne začít spolupracovat s dobrovolníky, což nese určité výhody, ale samozřejmě i rizika (Tošner a Sozanská, 2006).

V současné pandemické situaci jsme mohli být svědky obou výše zmíněných typů dobrovolnictví. Co se týče dobrovolnictví působícího „zvenčí dovnitř“, kvůli současné situaci, trápil organizace nedostatek zdravého personálu, a tak nabírali dobrovolníky, kteří byli potřeba zejména v sektoru zdravotnictví a sociálních služeb. Mimo zkušené dobrovolníky se v nemocnicích angažovali také studenti zdravotnických oborů, ale i naprostí laici, jejichž pomoc mohla ovlivnit zdraví a pohodu pacientů. Dobrovolnictví vznikalo i „zdola nahoru“, příkladem tohoto typu dobrovolnictví je například společnost COVID19CZ, která vznikla neformální seskupením českých podnikatelů odborníků, ke kterým se postupem času přidávali dobrovolníci a další nadšenci ochotní v této těžké době pomoci.

Na dobrovolnictví se můžeme dívat i z **hlediska role, kterou dobrovolnictví hraje v organizaci**. Zde se sleduje zejména míra zapojení dobrovolníků v organizaci. Rozlišujeme tři úhly pohledu. **Na dobrovolnictví je přímo závislý chod organizace** – hlavním znakem je, že dobrovolníci jsou hybnou silou organizace a organizace je závislá na jejich pomoci.

Dále jsou to **dobrovolníci vykonávající činnosti spolu s profesionálními zaměstnanci** – typickým příkladem jsou nemocniční či sociální zařízení, kde dobrovolníci vypomáhají s určitými činnostmi. Chod organizace na dobrovolnících není zcela závislý, ale jejich činnost významně přispívá ke snížení finančních nákladů organizace. Posledním druhem činnosti je **činnost dobrovolníků, která není pro vlastní chod organizace nepostradatelná** – tato činnost, kde organizace dobrovolníky nepotřebuje z personálních ani finančních důvodů, je tvořena zejména aktivitami jako jsou trávení času s klienty, výtvarné kroužky, četba, či jiné volnočasové aktivity. Dobrovolníci v těchto případech přispívají zejména ke zkvalitňování poskytovaných služeb či k usnadnění chodu organizace (Tošner a Sozanská, 2006). Vztáhneme-li tohle dělení k současné situaci ve světě, mohli bychom říct, že dobrovolníci se stali v mnoha směrech nepostradatelnými pro většinu organizací, obzvláště pro zdravotnická, či sociální střediska, která nejsou běžně závislá na dobrovolnické pomoci.

1.3 Motivace k dobrovolnictví

Lidé se stávají dobrovolníky z mnoha důvodů. Často jsou to lidé, kteří chtějí poznat něco nového, získat nové přátele, podílet se na svém osobním rozvoji, nebo jen chtějí smysluplně trávit svůj volný čas. Dobrovolník chce pomáhat lidem, cítit se potřebný, získat nové zkušenosti, nebo praxi (Mullerová, 2011).

Frič (2001) na základě rozsáhlého sociologického výzkumu zaměřeného na dárcovství a dobrovolnictví v ČR, sestavil tři skupiny motivace na základě různých motivačních faktorů.

1. **Konvenční motivace** k dobrovolnictví – Mezi základní motivy patří morální normy společnosti či nejbližšího okolí. Má určitý základ v křesťanské morálce a je nejrozšířenějším typem v České republice. Věnuje se mu až 40 % české populace.
2. **Reciproční motivace** – Lidé motivováni recipročně, jsou motivováni tím, že v dobrovolnické činnosti hledají konkrétní přínos pro ně samotné. Jde například o získávání nových zkušeností, navazování nových přátelství, nebo získání nových zkušeností. Tento typ motivace je nejčastěji zmiňován u mladých lidí do 30 let. Tato motivace převažuje až u 37 % české populace.

3. **Nerozvinutá motivace** – Nejčastěji uváděnými příklady motivace v tomto typu jsou: důvěra k organizaci, kde lidé realizují či hodlají realizovat svoji dobrovolnickou činnost nebo podílení se na šíření dobrých myšlenek. Zastoupení v ČR je 23 %.

Frič (2001) se ve svém výzkumu zabýval i konkrétními motivy, které vedly lidi k tomu, aby se stali dobrovolníky. Nejčastějšími uváděnými důvody byla důvěra v organizaci, která práci organizuje a přesvědčení, že člověk pomůže šířit dobrou myšlenku. Jako další motivy byly uváděny například: Snaha uplatnit své schopnosti, možnost navázat nová přátelství, pocit, že dobrovolnictví je součástí života lidí, jako já, možnost získat nové zkušenosti a dovednosti.

Tým expertů z univerzity v Oxfordu provedl výzkum zaměřený na motivaci dobrovolníků v současné pandemii a zjistil dva hlavní důvody, kvůli kterým se lidé zapojili do dobrovolnictví. Prvním z nich je, že lidé nabízejí svou pomoc v očekávání, že ji sami mohou v budoucnu potřebovat, pokud se nakazí virem a druhým důvodem je, že dobrovolnictví je pro spoustu lidí v současné krizi uklidňující a pomáhá jim překonat pocit setrvačnosti a bezmoci (Centre for Evidence-Based Medicine, ©2021).

Za nejpropracovanější psychologickou koncepcí ve výzkumu motivace k dobrovolnické činnosti je doposud považována teorie funkčního přístupu, se kterou přišli v roce 1991 američtí psychologové Clary a Snyder (Šamajová, 2012). Autoři používají funkcionalistický přístup k dobrovolnictví, zkoumáním funkčních motivů, které jednotlivci mají k výběru dobrovolnictví. Clary a Snyder určili šest základních funkcí, které dobrovolníkům jejich činnost poskytuje a vytvořili dotazník VFI (Dotazník dobrovolnických funkcí, VFI – Volunteer Functions Inventory), ve kterém respondenti určují důležitost důvodů, které pro ně byli rozhodující pro to, aby se stali dobrovolníky. Dotazník má 30 otázek a respondenti odpovídali na každou položku na 7 bodové stupnici od 1 (vůbec důležité) až 7 (mimořádně důležité). (Clary, Snyder et al., 1998).

Kategorie motivace dle funkcionálního přístupu:

1. **Hodnoty** (Values) – dobrovolnictví dovoluje lidem, aby mohli vyjádřit své hodnoty, týkající se altruismu nebo zájmu o druhé.
2. **Porozumění** (Understanding) – lidé jsou dobrovolníky, aby zažili nové příležitosti k učení nebo aby zlepšili své znalosti a rozvinuli své dovednosti.

3. **Kariéra** (Career) – dobrovolnictví umožňuje lidem získat zkušenost a dovednosti pro budoucí pracovní kariéru.
4. **Sociální funkce** (Social) – dobrovolnictví poskytuje lidem možnosti být s přáteli a navazovat nové interpersonální vztahy.
5. **Protektivní funkce** (Protective) – lidé se stávají dobrovolníky ve snaze uniknout negativním pocitům a ochránit své sebepojetí.
6. **Posílení** (Enhancement) – dobrovolnictví lidem slouží jako prostor pro osobní rozvoj a jako prostředek pro posílení sebeúcty (Šamajová, 2002).

Na stejném principu, akorát v menším rozsahu, je sestavena i otázka zkoumající motivaci dobrovolníků v rámci mého dotazníkového šetření, s cílem zjistit, který motivační faktor převažoval u mých respondentů v současné pandemii nemoci covid-19.

2 DOBROVOLNICTVÍ MLADÝCH DOSPĚLÝCH

V této části práce navážeme na předcházející kapitolu o motivaci k dobrovolnictví a zaměříme se na konkrétní motivační pohnutky naší cílové skupiny, tedy mladých dospělých. V této bakalářské práci se s ohledem na téma mé práce a prováděný výzkum zaměřím na období mladé dospělosti mezi 20. – 35. rokem života jedince.

2.1 Charakteristika cílové skupiny

Dalo by se říci, že člověk se stává dospělým dosažením 18. roku života, kdy se stává současně zletilým dle Občanského zákoníku č.89/2021 Sb., ale co se týče psychologie, tak jednoznačná definice o začátku dospělosti neexistuje. Ve vývojové psychologii se nejčastěji dospělost člení na tři životní etapy – mladá dospělost, střední dospělost a starší dospělost. Langmeier (2006) například rozděluje dospělost na tato období:

- **Časná dospělost** (zhruba od 20 do 25-30 let) – charakterizována autorem jako období mezi adolescencí a plnou dospělostí, vymezenou věkem, či dosažením určitého stupně osobní zralosti.
- **Střední dospělost** (asi do 45 let) – období plné výkonnosti a relativní stability.
- **Pozdní dospělost** (asi do 60–65 let) – označována jako doba do začátku stáří.

Další autoři uvádějí dělení podobné, příliš se však neshodují na délce trvání těchto etap. Pro porovnání například dělení dospělosti podle Thorové (2015) - Časná dospělost (20-35 let), střední dospělost (35–50 let), pozdní dospělost (50-70 let).

Říčan (2014) charakterizuje období mladé dospělosti, jako „zlatá dvacátá léta“ a mladý dospělý se podle něj charakterizuje následujícími body:

- Vykonává produktivní práci, díky které je soběstačný, chápe její smysl a jeho pracovní výkon je stabilní. Pokud práci nevykonává, soustavně se na výkon povolání připravuje prostřednictvím vysoké školy.
- Je schopný bez problému spolupracovat s ostatními lidmi, přijímat radu a pomoc, podřízovat se vedení, případně vést méně zkušené. Se svými nadřízenými, či učiteli, jedná s respektem, ale za určitých okolností si umí prosadit i svůj názor.
- Je schopen samostatně hospodařit, opatřovat a udržovat osobní věci.
- Stanovuje si dlouhodobé realistické plány odpovídající jeho hlubším zájmům.

- Bydlí samostatně bez rodičů, případně má alespoň jasně ohraničený vlastní prostor ve společném bytě. Pokud bydlí sám, cítí se být u svých rodičů hostem. S rodiči se již tolik nevidá, ale váží si jich. Je schopen trávit čas sám a má jednoho, či více blízkých přátel, se kterými tráví volný čas.
- Je schopen stýkat se s příslušníky opačného pohlaví bez zábran a plachosti, je schopen poskytovat i přijímat lásku. Inklinuje k dlouhodobému a citově silnějšímu, než je vztah k rodičům.
- Cílevědomě rozšiřuje svou orientaci v prostředí, v němž žije a pracuje. Aktivně se zajímá a pečuje o blaho rodiny, přátel i širšího lidského společenství (Říčan, 2014).

2.2 Postoj mladých lidí k dobrovolnictví

Pospíšilová (2010) se v rámci svého výzkumu zaměřila na dobrovolnictví v kontextu životní dráhy dobrovolníků a zjistila, že ve vztahu k dobrovolnictví hrála roli zejména tři životní období: mládí/doba studií, děti/rodina, důchod. Mládí definuje jako období, které je pro většinu středoškoláků a vysokoškoláků specifické dostatkem volného času, které jim umožňuje věnovat se dobrovolnictví.

Dobrovolnictví má pro mladé lidi velký význam, zejména pak pro studenty a nezaměstnané, kteří díky dobrovolnictví mohou získat cenné zkušenosti a dovednosti, které mohou uplatnit jak v profesním, tak v osobním rozvoji. Během dobrovolnictví lidé přicházejí do kontaktu se spoustou nových lidí a mají možnost nalézt si nové přátele. Dobrovolnická činnost je také všeobecně vnímána jako přidaná hodnota při hledání zaměstnání nebo ucházení se o studium na určitých typech vysokých škol (Matulayová, Jurníčková a Doležel, 2016).

Postoji a chováním dobrovolníků se věnovali také Frič a Pospíšilová ve své publikaci Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století, kde mimo jiné zmiňují, že pro dobrovolníky 21. století je typická dobrovolnická činnost, která se neváže na členství v organizaci, což si myslí i Inglehart, který ukazuje, že co se týče mladé generace, klesá v postindustriálních zemích členství ve většině typů organizací občanské společnosti, nikoliv však míra dobrovolnické činnosti (Frič a Pospíšilová, 2010).

Podle Wilsona (2000) ovlivňuje míru zapojení do dobrovolnictví i dosažené vzdělání: „Vyšší vzdělání poskytuje více příležitostí setkávat se s občanskými hodnotami, umožňuje lépe si uvědomovat problémy druhých, zvyšuje empatii, podporuje sebevědomí a dává lepší šance na dobré materiální zabezpečení, které jednotlivci poskytují svobodu k tomu, aby se

mohl starat o potřeby druhých“ (Frič a Pospíšilová, 2010, s. 72). S tvrzením, že míru zapojení do dobrovolnictví pozitivně ovlivňuje vyšší dosažené vzdělání, se ztotožňují i Frič a Vávra (2012), kteří v rámci svého výzkumu zjistili, že vyšší dosažené vzdělání má vliv zejména na formální dobrovolnictví, na neformální však nikoliv. To může, podle Pospíšilové a Friče (2010) naznačovat, že neformální dobrovolnictví lze chápat jako „tradičnější formu dobrovolnictví, méně závislou na faktorech druhé vlny modernizace, mezi něž patří vysoké vzdělání“ (Pospíšilová a Frič, 2010, s. 78).

McKee (2012) ve své knize hovoří o tzv. skupině „mileniálů“, tedy generaci lidí narozených ve věku 1978-1999, jinak také známou jako generace Y. Podle autora se tato generace zapojí do dobrovolnictví, pokud si myslí, že mohou něco změnit. Mladé lidi popisuje jako mírně narcistické, dožadující se uznání za vykonanou práci. Tito lidé vyrůstali obklopeni moderními technologiemi a typickým způsobem komunikace jsou pro ně sociální sítě, a to je podle něj i oblast, kde se generace mladých lidí velmi uplatňuje. Internet je podle něj jeden z nejdramatičtějších vývojů v oblasti dobrovolnictví, jelikož otevírá dveře zcela novým cestám a způsobům pomoci druhým. V souvislosti s mladými lidmi hovoří také o tzv. epizodických dobrovolnících, čímž poukazuje na jejich preferenci krátkodobých dobrovolnických projektů, před dlouhodobou spoluprací.

McKee (2012) charakterizuje dobrovolníka 21. století v několika bodech:

- Je zaneprázdněn, má spoustu povinností a často poskytuje pomoc pro více organizací
- Chce flexibilitu
- Očekává uznání a zmocnění
- Nechce tolerovat práci po boku nekompetentních dobrovolníků
- Je technicky zdatný
- Nechce jen něčím přispět, chce něco změnit

3 DOBROVOLNICTVÍ V KRIZOVÝCH SITUACÍCH

„Překonání krize člověka posiluje, zoceluje a umožňuje mu posun na vyšší vývojovou úroveň“ (Thorová, 2015, s. 35).

S pojmem krize se můžeme setkat snad ve všech oblastech života. Tento pojem je nám dobře znám v souvislosti s ekonomickou krizí, finanční krizí, osobní krizí v průběhu vývoje člověka, politickou krizí apod. I přesto, že se od sebe logicky všechny druhy krizí liší, Roudný a Linhart (2004) nacházejí dva společné momenty každé krize. „Za prvé mají vždy co činit s procesy života organického, či života a soužití lidí v jeho různých dimenzích, a za druhé se vyznačují absencí normální situace, tj, toho, co je obvyklé a vžité“ (Roudný a Linhart, 2004, s. 7). Podle Špatenkové (2004) krize není nenormální nebo patologický jev, ale pouze reakce na nestandardní situaci.

V rámci této kapitoly si vymezíme základní pojmy, které se váží ke krizovému řízení, a zaměříme se na historické mezníky dobrovolnictví v krizových situacích.

3.1 Vymezení základních pojmů

Vymezení mimořádných událostí, souvisejících pojmů a postupů a role jednotlivých subjektů při takových událostech jsou upraveny zejména v následujících zákonech:

- zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o IZS“),
- zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (dále jen „krizový zákon“),
- ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky

Aby mohl stát České republiky plnit zákonem stanovené povinnosti při krizových situacích, využívá se systém **krizového řízení**, a to jak v oblasti krizové připravenosti, tak i při řešení vzniklých krizových situacích. Krizové řízení „je souhrnem řídicích činností orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravou na krizové situace a jejich řešení, nebo ochranou kritické infrastruktury“ (Generální ředitelství, 2015).

Koordinovaný postup složek IZS při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací (§ 2 písm. a) zákona o IZS), se použije v přípravě na vznik

mimořádné události a při potřebě provádět současně záchranné a likvidační práce dvěma anebo více složkami integrovaného záchranného systému (Česko, ©2000).

Mimořádnou událostí se dle § 2 písm. b) zákona 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, rozumí „*škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací*“ (Česko, ©2000).

Dalším pojmem, se kterým se setkáváme v rámci krizového řízení je pojem **krizová situace**, ta je dle § 2 písm. b) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, definována jako „*mimořádná událost podle zákona o integrovaném záchranném systému, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu*“ (Česko, ©2000).

Na celostátní úrovni bylo identifikováno celkem 72 druhů nebezpečí a z toho 22 je definováno jako **nebezpečí s nepřijatelným rizikem** (Generální ředitelství, 2015). Do nebezpečí s nepřijatelným rizikem je zařazena i epidemie, která je předmětem této práce. **Epidemie** je definována jako výskyt onemocnění, který výrazně převyšuje obvykle očekávané hodnoty výskytu daného onemocnění v daném místě a čase (Hradil a kol., 2018). V případě epidemického výskytu onemocnění na území více států či kontinentů se pak jedná o **pandemii**. (Hradil a kol., 2018).

Pokud mimořádná událost přeroste v krizovou situaci, může být vyhlášen jeden ze čtyř krizových stavů. Prvním z nich je **stav nebezpečí**. Definice tohoto krizového stavu je zakotvena v § 3 zákona 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů. Stav nebezpečí se podle tohoto zákona může vyhlásit v případě, že jsou ohroženy životy, zdraví, majetek, nebo životní prostředí, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu a není možné odvrátit toto ohrožení běžnou činností správních úřadů, orgánů krajů a obcí, složek integrovaného záchranného systému nebo subjektů kritické infrastruktury. Stav nebezpečí lze vyhlásit s uvedením důvodů jen na nezbytně nutnou dobu, nejvýše však 30 dnů. Doba trvání lze prodloužit pouze se souhlasem vlády. Stav nebezpečí vyhláší hejtman kraje (v případě Prahy primátor), a o svém rozhodnutí neprodleně informuje vládu, Ministerstvo vnitra a všechny sousední kraje a kraje, které by mohli být touto situací také ohroženy. V případě, že není možné odvrátit vzniklé ohrožení v rámci stavu nebezpečí, hejtman vládu neprodleně požádá o vyhlášení nouzového stavu (Česko, ©2000).

Druhým krizovým stavem je **nouzový stav**, který je zakotven v ústavním zákoně č. 110/1998 Sb., ústavní zákon o bezpečnosti České republiky, čl. 5-6. Podle zmíněného ústavního zákona může vláda vyhlásit nouzový stav v případě živelných pohrom, průmyslových nebo ekologických havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které značně ohrožuje životy, zdraví, majetek nebo vnitřní pořádek a bezpečnost. Vláda o svém rozhodnutí vyhlásit nouzový stav neprodleně informuje Poslaneckou sněmovnu, která má pravomoc toto vyhlášení zrušit. Nouzový stav se smí vyhlásit jen s uvedením důvodu, pro určité území a na určitou dobu, nevyšší však 30 dní. Prodloužení doby nastane pouze se souhlasem Poslanecké sněmovny. Vláda nebo Poslanecká sněmovna mohou nouzový stav kdykoliv zrušit, jinak končí nouzový stav uplynutím doby, na kterou byl vyhlášen (Česko, ©1998).

Dalším krizovým stavem je **stav ohrožení státu**. Ten je definován v ústavním zákoně č. 110/1998 Sb., ústavní zákon o bezpečnosti České republiky, čl. 7, podle kterého lze vyhlásit stav ohrožení státu v případě, je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost státu nebo jeho demokratické základy. Aby byl stav ohrožení státu vyhlášen, je potřeba získat souhlas nadpoloviční většiny všech poslanců a taktéž nadpoloviční většiny všech senátorů. Tento krizový stav vyhláší Parlament na základně návrhu vlády (Česko, ©1998).

Nejzávažnějším krizovým stavem, který může nastat je **válečný stav**. Podle čl. 43 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, je válečný stav vyhlášován parlamentem České republiky v situaci, kdy je Česká republika napadena nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení. Podle Čl. 39 stejného zákona, je zapotřebí souhlas nadpoloviční většiny všech poslanců a nadpoloviční většina všech senátorů k tomu, aby bylo přijato usnesení o vyhlášení válečného stavu, přijetí usnesení o souhlasu s vysláním ozbrojených sil České republiky mimo území ČR nebo s pobytem ozbrojených sil jiných států na území České republiky a také k přijetí usnesení o účasti České republiky v obranných systémech mezinárodní organizace, již je Česká republika členem (Česko, ©1993).

3.2 Pandemie koronaviru

Počátek epidemie nemoci COVID-19 je datován k 31. prosinci 2019, kdy se o viru poprvé dozvěděla Světová zdravotnická organizace (WHO) na základě hlášení prvních případů v čínském městě Wu-Chan v provincii Chu-Pej. V lednu 2020 vyhlásila WHO propuknutí globálního stavu zdravotní nouze a následně propuknutí pandemie. Virus se rozšířil téměř do všech zemí světa (WHO, ©2021).

Celý svět se musel a stále musí potýkat s celou řadou ekonomických i sociálních problémů. V mnoha zemích došlo k uzavření vzdělávacích institucí, k uzavření řady obchodů a restaurací. Svět se zejména v počátku pandemie potýkal s nedostatkem dodávek, který vyústil v panické skupování potravin a spotřebního zboží. To vše vedlo k tomu, že je pandemie COVID-19 označována jako největší globální recese od Velké hospodářské krize v 30. letech 20. století (IMF blog, ©2020).

3.2.1 Onemocnění COVID-19

COVID-19 je vysoce infekční onemocnění způsobené koronavirem zvaným SARS-CoV-2. Virus se šíří primárně kapičkami slin, nebo výtokem z nosu při kašlání nebo kýchání. Onemocnění se projevuje zejména horečkami, respiračními potížemi, mezi které patří kašel či dušnost, bolestí svalů a únava. Mezi další příznaky patří ztráta chuti nebo čichu, rýma, bolest krku, bolest hlavy, bolesti svalů nebo kloubů, kožní vyrážka, nevolnost, zvracení, průjem, zimnice nebo závratě. Mezi závažné případy nemoci patří dušnost, ztráta chuti k jídlu, zmatek, přetrvávající bolest nebo tlak na hrudi, horečka nad 38° (WHO, ©2021). WHO uvádí, že mezi lidmi, u kterých se projeví příznaky, se asi 80 % lidí uzdraví, aniž by potřebovalo hospitalizaci v nemocnici, dalších asi 15 % lidí zasáhne těžký průběh spojený s dýchacími problémy a nutností připojení na kyslík a zbylých 5 % onemocní kriticky a potřebují intenzivní péči. Mezi nejčastější komplikace, které vedou k úmrtí pacientů, patří zejména respirační selhání, sepse a septický šok, dále syndrom akutní dechové tísně, nebo multiorgánové selhání způsobené selháním srdce, jater, nebo ledvin. Nemocí COVID-19 se může nakazit kdokoli, v kterémkoliv věku, ovšem nejvíce ohrožení touto nemocí jsou, dle zatím dostupných informací WHO, lidé starší 60 let a také lidé trpící jinými zdravotními problémy, jakou je cukrovka, obezita, vysoký krevní tlak, problémy se srdcem, nebo rakovina (WHO, ©2021).

3.3 Historické mezníky dobrovolnictví v krizových situacích

Lidé si nezištně pomáhali od nepaměti. Není překvapením, že dobrovolnictví bylo zprvu spojeno převážně s církví a náboženskými institucemi, která mají ve svém poslání přímo zakotvenou „starost o blaho jiných“ (Frič, 2001).

Dobrovolnictví při mimořádných situacích se v České republice rozvíjí už od druhé poloviny 90. let, kdy naše území zasáhly velké povodně. Na poli dobrovolnictví při mimořádných situacích působí přibližně pět velkých organizací s celorepublikovým přesahem, ale také velké množství organizací regionálního významu.

Příkladem dobrovolnictví při mimořádných událostech na našem území jsou například povodně v létě 2002, kde se kromě neziskových organizací zapojily stovky dalších dobrovolníků, kteří se sami od sebe, bez jakékoliv organizace pustili do odstraňování následků záplav a ukázali tak sílu dobrovolnické pomoci (Nováková a kol., 2003). Povodně na území České republiky jsou skvělým příkladem obrovské vůle a nadšení dobrovolníků, ale také ukázaly, že je potřeba profesionálního řízení záchranných akcí, do kterých jsou zahrnuti dobrovolníci, aby bylo této pomoci efektivně využito (Tošner a Sozanská 2006).

Podíváme-li se hlouběji do historie, můžeme nalézt příklad podobný situaci, ve které se momentálně celý svět nachází. V roce 1918 propukla celosvětová chřipková pandemie, která je všeobecně známá jako Španělská chřipka, která se rychle rozšířila téměř do celého světa. Dobové články dokazují, že hrdiny této tragické události, byli vedle lékařů a zdravotníků, právě dobrovolníci. Ve Filadelfii se občané dobrovolně hlásili, aby pomohli s lékařskou péčí, nebo pomoci v ambulancích, ale také s úklidem zařízení, či likvidací mrtvých těl. Dobrovolníci pocházeli zejména z náboženských skupin, komunitních organizací, lékařských a zdravotních škol a svou pomocí výrazně snížili dopad epidemie na Filadelfii (University Archives and Records Center, ©2021). Dobrovolníci hráli rozhodující roli i na Novém Zélandu, kde se z důvodu nedostatku personálu v nemocnicích z nezaměstnaných žen stávaly laické sestry. Občané, kteří v té době vlastnili auto, pomáhali s nákupem a dovážením potravin a léků potřebným, nebo s transportem lidí do nemocnic. Pomoc se hodila i při zvedání telefonů, evidencí a kontrolou osob, které byly nahlášeny jako nemocné. Stále více lidí pomáhalo svým rodinám, přátelům, sousedům a také úplně cizím lidem, jak nejlépe umělo (NZHistory, ©2020).

3.4 Dobrovolnictví v průběhu pandemie

V případě mimořádných situací jsou to v první řadě právě neziskové organizace, které v krizových oblastech působí a aktivně poskytují pomoc těm nejohroženějším skupinám, a v případě současné pandemie tomu není jinak. V následujících řádcích uvedu alespoň některé z významných organizací, které se do boje s koronavirem zapojily.

Jednou z takových organizací je **Diakonie ČCE – Středisko humanitární a rozvojové spolupráce**. Od začátku pandemie se středisko HRS zapojuje do organizace dobrovolnické pomoci. Pomáhají vyhledávat a školit dobrovolníky a provozují infolinku, která má za cíl informovat o možnostech a nabídkách dobrovolnické i materiální pomoci. Počátkem pandemie vyhlásili veřejnou sbírku na pomoc lidem, kteří se dostali do tíživé životní situace z důvodu mimořádných opatření vlády ČR a vybrané prostředky byly použity k pokrytí nájmu, nebo nákupu potravin a léků. Zaměřili se i na osamělé lidi v domovech pro seniory a vytvořili projekt „Dopisy pro radost“, který měl za cíl pomoci seniorům překonat obtížné chvíle samoty v době, kdy byly uzavřené domovy pro seniory (Diakonie, ©2021).

Další významná humanitární a rozvojová organizace, která pomáhá lidem v nouzi, je **ADRA**. V reakci na šíření koronaviru v České republice se ADRA od začátku zapojuje do pomoci těm nejohroženějším skupinám, tedy hlavně seniorům a lidem, kteří se ocitli v izolaci a nemohou si obstarat léky, či potraviny. Prostřednictvím dobrovolnických center propojují lidi, kteří chtějí pomáhat s těmi, kteří pomoc nejvíce potřebují (ADRA, ©2021).

Nemůžeme vynechat ani nejstarší dobročinnou organizaci v České republice. **Charita ČR** je největším poskytovatelem sociálních a zdravotnických služeb a v současné době pomáhají všem, kteří to potřebují. Organizují pomoc, pomáhají se zajištěním nákupů a obědů, provozují linku krizové pomoci, kde mohou volat osamělí lidé, nebo ti, kteří potřebují duševní podporu. Charita podporuje i rodiče samoživitele, na jejichž podporu loni uspořádala spolu s Českou televizí mimořádný adventní koncert, kde se vybralo neuvěřitelných 9,5 milionu korun (Charita, ©2021).

Český červený kříž v rámci projektu „Týmy M-72“ pomáhá v nejvíce postižených nemocnicích s cílem odlehčit nemocnicím a zajistit základní ošetrovatelskou péči o větší počet pacientů. Také se velmi angažuje v přípravě dobrovolného zdravotnického personálu, čímž umožnil profesionálům věnovat se více nemocným nebo načerpat síly do další služby (ČČK, ©2021).

Nebyly to však jen neziskové organizace, které se do boje s novým koronavirem zapojily. Pandemie covidu-19 zvedla obrovskou vlnu solidarity v nejrůznějších oblastech. Začali vznikat úplně nové dobročinné organizace zaměřené na pomoc lidem zasaženým novým koronavirem. Například „Pomoc sousedům“, která se zaměřila zejména na organizování nákupů a donášek jídla a léků seniorům a osobám v karanténě, nebo na udržování kontaktu s osamělými osobami, které se kvůli pandemii ocitli v naprosté izolaci. Na podobném principu fungovala i „Sousedská pomoc“, „Pomáháme Praze“ apod.

V České republice, stejně jako ve zbytku světa, panoval v době propuknutí pandemie koronaviru velký nedostatek ochranných pomůcek pro lidi, kteří v první linii bojovali s pandemií nového koronaviru. Nedostatek roušek, který byl vyvolaný zavedením povinnosti zakrytí nosu a úst na veřejnosti, byl během několik mála dní vyřešen, díky aktivitě organizovaných i neorganizovaných dobrovolníků. Lidé všech věkových skupin začali hromadně vyrábět textilní roušky, nejen pro sebe a své blízké, ale i pro cizí lidi. Česká televize spustila výukové pořady, které měly za cíl pomoci při domácí výuce žáků prvního a druhého stupně základní školy. Český výrobce 3D tiskáren Prusa Research navrhoval, vyráběl a rozdával ochranné štíty zdravotníkům. Svůj návrh také zveřejnil a dal tak prostor k zapojení se do výroby i ostatním vlastníkům 3D tiskáren (Prusa Research, ©2021).

Do boje s novým typem koronaviru se ve velkém zapojily a stále ještě zapojují také vysoké školy, které reagují na požadavky zdravotnických, či sociálních služeb tím, že předávají studentům informace a kontakty na potřebná místa a jejich studenti se angažují v nejrůznějších oblastech. Studenti Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně například pomáhají Krajské hygienické stanici ve Zlíně, již od září 2020, s trasováním COVID-19 pozitivních osob a jejich kontaktů, studenti pedagogiky pomáhají s doučováním, či hlídáním dětí apod. Technická univerzita v Liberci reagovala na velký nedostatek účinných ochranných prostředků novou inovací a vyvinula textilii tvořenou nanovláknem, která svou účinností překoná i respirátory třídy FFP3. Tým COVID19CZ a výrobce MICo Medical ve spolupráci s Fakultou biomedicínského inženýrství ČVUT vyvinuli jednoduchý, avšak kvalitní plicní ventilátor CoroVent, o který vyjádřili zájem i v zahraničí.

Jak můžeme vidět, dobrovolnictví se stalo klíčovou součástí ke zmírnění dopadů pandemie covidu-19 a vyšlo na světlo jeho široké využití napříč různými oblastmi.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 STANOVENÍ VÝZKUMNÉHO PROBLÉMU

V teoretické části bakalářské práce jsme se věnovali oblasti dobrovolnictví, typy dobrovolnické činnosti, postoji a motivací k výkonu dobrovolnictví. Speciální pozornost jsme věnovali problematice dobrovolnictví v krizových situacích a s tím související současnou koronavirou krizi v ČR. Praktická část této bakalářské práce se zabývá výzkumným problémem zaměřeným na současnou situaci postihující celý svět. Je to už více než rok, co pandemie koronaviru způsobená nemocí COVID-19 začala sužovat Českou republiku i zbytek světa a stále s sebou nese obrovské lidské i ekonomické ztráty. Tato těžká doba zvedla, zejména v počátcích jejího propuknutí, obrovskou vlnu solidarity mezi lidmi. Po celém světě lidé šli roušky, pomáhali svým sousedům i lidem, kteří pro ně byli do té doby cizí. Praktická část této bakalářské práce se pokusí zmapovat právě postoj, který mladí lidé zaujali k dobrovolnictví v této těžké době a míru jejich zapojení do dobrovolnických aktivit v současné epidemiologické situaci v České republice. Hlavním cílem bude zjistit, jaký postoj zaujali studenti k dobrovolnictví v době pandemie. V této souvislosti nás bude také zajímat jejich motivace k dobrovolnictví, konkrétní pomoc, kterou v době pandemie poskytovali, kolik času této pomoci věnovali, případně hlavní důvody, kvůli kterým se do dobrovolnické činnosti nezapojili vůbec.

4.1 Metoda výzkumného šetření

Pro svůj výzkum jsem zvolila formu kvantitativního výzkumu, kterou Chráska (2016) charakterizuje jako „záměrnou a systematickou činnost, při které se empirickými metodami zkoumají (ověřují, verifikují, testují) hypotézy o vztazích mezi pedagogickými jevy“ (Chráska, 2016, s. 11). Kvantitativní výzkum má oproti kvalitativnímu některé nesporné výhody, jako je poměrně rychlý sběr dat, zkoumání velkého souboru subjektů či jevů, výsledky bývají více objektivní, tedy nezávislé na výzkumníkovi a výhodou je i snadnější zpracování dat, které je často možné provést kompletně pomocí počítačového programu (Průcha, 2014). Jelikož je mým cílem zjistit informace a postoje od velkého počtu lidí, zvolila jsem metodu dotazování, která je dle Průchy (2014) nejčastěji aplikovanou metodou v andragogickém průzkumu. Původně jsem měla v plánu provést dotazníkové šetření formou papírové podoby, která předpokládá největší návratnost dotazníků. Ovšem současná situace v České republice, a s tím související uzavření škol, tuto možnost značně zkomplikovala, rozhodla jsem se tedy pro online dotazníkové šetření prostřednictvím internetového portálu Survio.

4.2 Výzkumné otázky a cíle

Hlavní výzkumná otázka: **Jaký je postoj studentů UTB ve Zlíně k dobrovolnictví v období koronavirové krize?**

Dílní otázky k hlavní výzkumné otázce jsou:

1. Jakou měrou byli zastoupení dobrovolníci s předchozí zkušeností s dobrovolnictvím a jak konkrétně se dobrovolnictví před krizí věnovali?
2. Jaké cílové skupině studenti nejvíce pomáhali v době pandemie?
3. V jakých konkrétních dobrovolnických aktivitách se studenti nejvíce angažovali a kolik času dobrovolnictví věnovali?
4. Jaká byla hlavní motivace studentů k zapojení se do dobrovolnické činnosti?
5. Jak studenti hodnotí svou vlastní zkušenost s dobrovolnickou činností v době pandemie? V čem zaznamenali největší problém?
6. Jaké byly hlavní důvody k tomu, že se studenti nezapojili do žádné formy dobrovolnické činnosti?
7. Byli by studenti ochotni poskytnout pomoc v budoucnu?

Hlavním cíl: **Zjistit postoj studentů UTB ve Zlíně k dobrovolnictví v období koronavirové krize.**

Dílní cíle:

1. Zjistit zapojení studentů s předchozí zkušeností v oblasti dobrovolnictví.
2. Zjistit, s jakou cílovou skupinou studenti převážně pracovali v průběhu krize a kolik času činnosti věnovali.
3. Zjistit, jaký typ dobrovolnické činnosti studenti preferují.
4. Zjistit motivaci studentů, kteří se zapojili do dobrovolnické činnosti.
5. Zjistit, jak studenti hodnotí svou vlastní zkušenost s dobrovolnictvím.
6. Zjistit hlavní důvody, proč se někteří studenti nezapojili do dobrovolnické činnosti.
7. Zjistit, zda jsou studenti motivováni k zapojení se do dobrovolnických aktivit v budoucnu.

4.3 Popis výzkumného souboru

Výběrový soubor tvořili studenti vysoké školy Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Věkové rozmezí bylo stanoveno na 20-35 let. Dotazník byl umístěn na sociální síť každé z univerzitních fakult a studenti, kteří dotazník vyplnili, se stali respondenty mého výzkumu. V tomto případě se tedy jednalo o dostupný výběr. Výzkumu se zúčastnilo celkem 122 studentů Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně.

4.4 Metody sběru dat

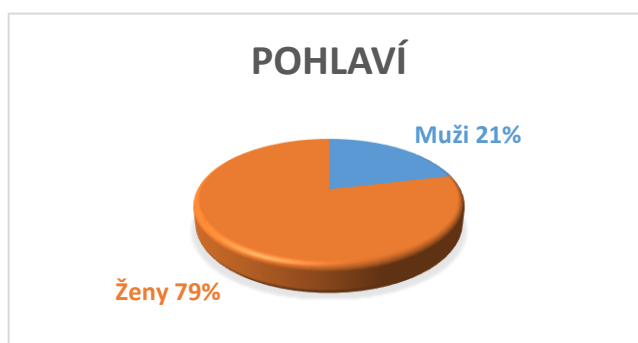
Pro získání dat k mému kvantitativnímu výzkumu jsem zvolila metodu dotazování, konkrétně formu dotazníkového šetření. Důvod k výběru dotazníku zcela vystihuje Průcha (2014) „Obliba aplikace dotazníku vyplývá z relativně snadného sběru různých informací a z nižšího časového nákladu ve srovnání s jinými nástroji výzkumu“ (Průcha 2014, s. 111). Vzhledem k probíhající epidemiologické situaci v České republice, jsem se rozhodla pro formu online dotazníku, který jsem umístila na sociální síť jednotlivých fakult UTB. Po volbě výzkumné techniky jsem se pustila do zpracování dotazníku. Dotazník zahrnuje celkem 21 položek. V úvodu zjišťuji identifikační otázky o respondentovi, konkrétně pohlaví, věk, studovaný obor a existenci pracovního úvazku. Následují položky zaměřené k získání odpovědí na výzkumné otázky. První část dotazníku zjišťuje, pomocí položek 5-9, zda mají studenti zkušenost s dobrovolnickou činností před krizí COVID-19 a pokud ano, s jakou konkrétně. Položky 10-15 v druhé části dotazníku mají za cíl získat informace o dobrovolnictví studentů v době pandemie. Všechny otázky v tomto oddíle jsou uzavřené s možností jedné nebo více odpovědí, případně polouzavřené. Položka 16, zjišťující motivaci studentů k dobrovolnictví, je vytvořena formou Likterovy škály s bodovou stupnicí 1-7. Položky 17 a 18 zjišťují vlastní zkušenost respondentů s dobrovolnictvím v průběhu krize. Položka 19, s výběrem jedné nebo více odpovědí, cílí svým obsahem na zmapování hlavních důvodů, kvůli kterým se studenti nezapojili do dobrovolnictví vůbec. Poslední část dotazníku, zahrnující uzavřené otázky 20-21, zjišťuje postoj studentů k dobrovolnictví v budoucnosti. Před distribucí dotazníku proběhl předvýzkum, který sloužil jako zpětná vazba k tomu, zda je dotazník srozumitelný a přináší relevantní odpovědi na stanovené výzkumné otázky.

5 ZPRACOVÁNÍ A VYHODNOCENÍ DAT

Z dotazníkového šetření jsme získali data celkem od 122 respondentů, které byly převedeny do excelu a následně vyhodnoceny. Pro lepší přehlednost budou znázorněny ve formě grafů a tabulek a rozděleny do několika oblastí.

5.1 Demografické údaje

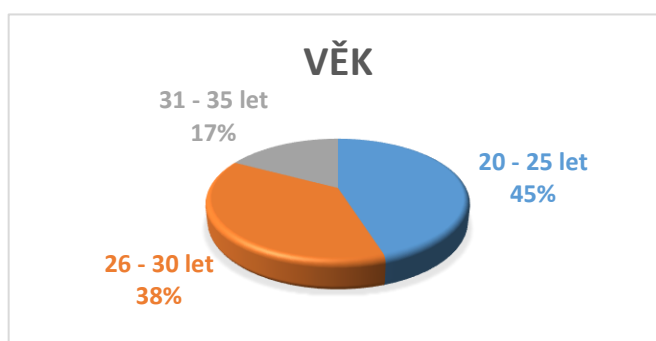
Položka č. 1: Uveďte své pohlaví



Graf č. 1 Pohlaví

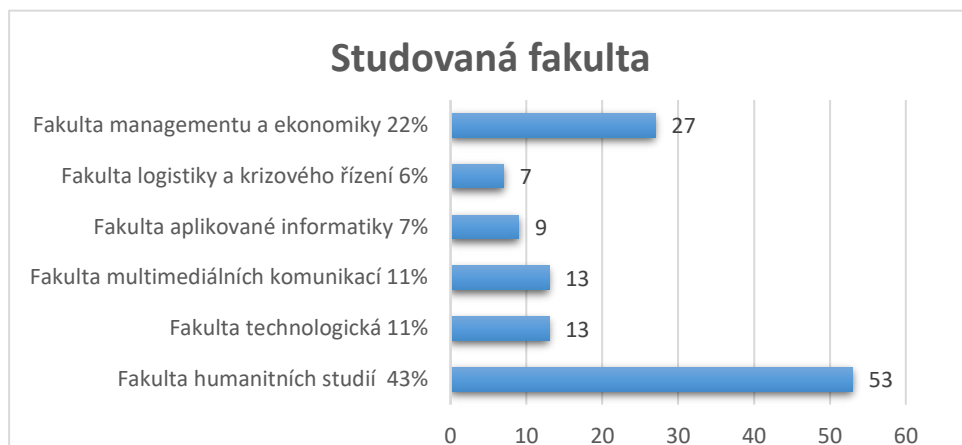
Pomocí první položky jsem zjišťovala pohlaví respondentů. Ve výzkumu převažovaly ženy, ze 122 respondentů bylo 96 žen (79 %). Mužů bylo výrazně méně, pouze 26 (21 %).

Položka č. 2: Uveďte svůj věk



Graf č. 2 Věk

Výzkum byl zaměřen na skupinu mladých dospělých s věkovým rozmezím 20–35 let. Nejpočetnější věkovou kategorií byli respondenti ve věku 20–25 let (45 %), dále respondenti ve věku 26–30 let (38 %) a nejméně se do výzkumu zapojily respondenti ve věku 31–35 let (17 %), což není příliš překvapivé, vezmeme-li v úvahu, že průzkum probíhal mezi studenty.

Položka č. 3: Uveďte fakultu, kterou studujete

Graf č. 3 Studovaná fakulta

Položka číslo 3 měla za cíl zjistit, kterou z fakult UTB mí respondenti studují. Nejvíce respondentů, celkem 53 (43 %), uvedlo, že studují fakultu humanitních studií. Další nejpočetnější skupinou byli studenti fakulty managementu a ekonomiky – 27 respondentů (22 %). Fakultu multimediálních komunikací reprezentovalo 13 studentů (tj. 11 %) a se stejným počtem se účastnili výzkumu i studenti fakulty technologické. Fakultu aplikované informatiky byli zastoupení v počtu 9 respondentů (7 %) a nejméně studentů bylo z fakulty logistiky a krizového řízení – 7 (tj. 6 %).

Položka č. 4 – Současně při studiu

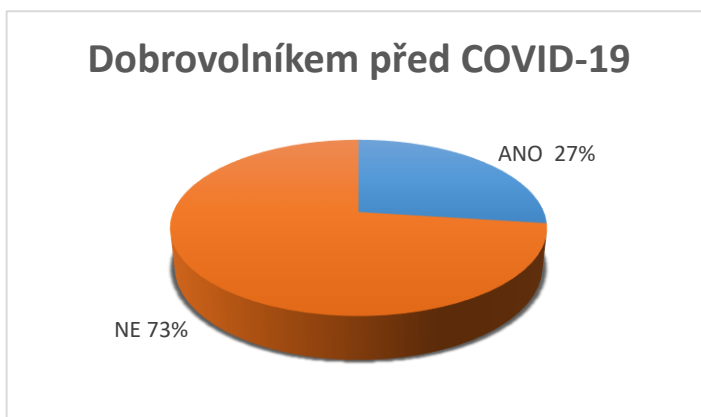
Graf č. 4 Existence pracovního úvazku

Dále jsem zjišťovala existenci pracovního úvazku mých respondentů. V celku překvapující se jeví, že největší podíl mých respondentů současně při studiu pracuje na plný úvazek – ze 122 respondentů 37 uvedlo tuto možnost a z celkového počtu to dělá 30 %. Na druhém místě

se umístili respondenti s pravidelnou brigádou – 28 (tj. 23 %), dále 22 respondentů uvedlo, že se věnují naplno studiu (18 %). Respondentů, kteří mají občasnou brigádu, bylo 13 (11 %), pracujících na částečný úvazek 10 (8 %) a osob na mateřské/otcovské dovolené bylo celkem 9 (7 %). Tři respondenti zvolili možnost „jiné“ a doplnili svou vlastní odpověď: „Pečuji o blízkou osobu“, „Absolvuji odbornou stáž“, „Pracuji na plný úvazek a mám brigádu“.

5.2 Zapojení dobrovolníků před krizí COVID-19

Položka č. 5 - Působili jste v průběhu alespoň 12 měsíců před krizí COVID-19 jako dobrovolník?

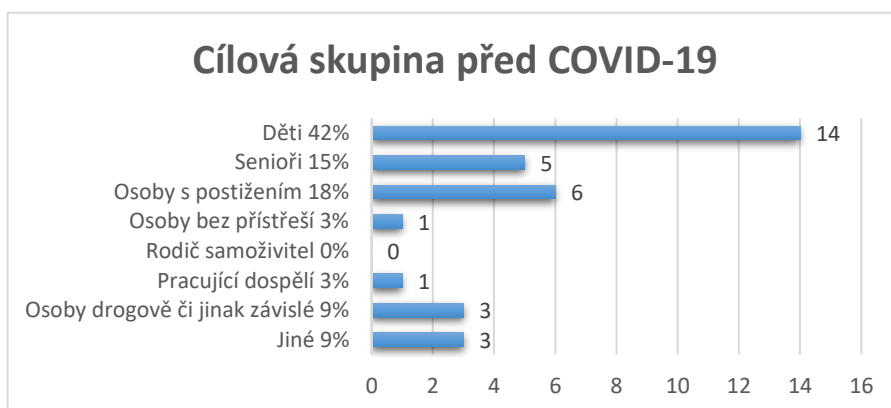


Graf č. 5 Dobrovolníkem před covid-19

V páté otázce zjišťuji míru zapojení respondentů se zkušeností v oblasti dobrovolnictví před začátkem krize COVID-19. Ze 122 respondentů se před krizí COVID-19 věnovalo dobrovolnictví 33 studentů (tj. 27 %). Zbýlých 89 respondentů (73 %) se dobrovolnictví před krizí nevěnovalo.

Na otázky č. 6-9 odpovídali dále jen ti respondenti, kteří uvedli, že se dobrovolnictví věnovali i před pandemií koronaviru. Celkem tedy 33 respondentů. Zbýlých 89 respondentů bylo přesměrováno na otázku číslo 10. Doplnující otázky 6-9 jsem zvolila proto, že mě zajímalo, zda najdu výraznou změnu v chování dobrovolníků před krizí covid-19 a v jejím průběhu.

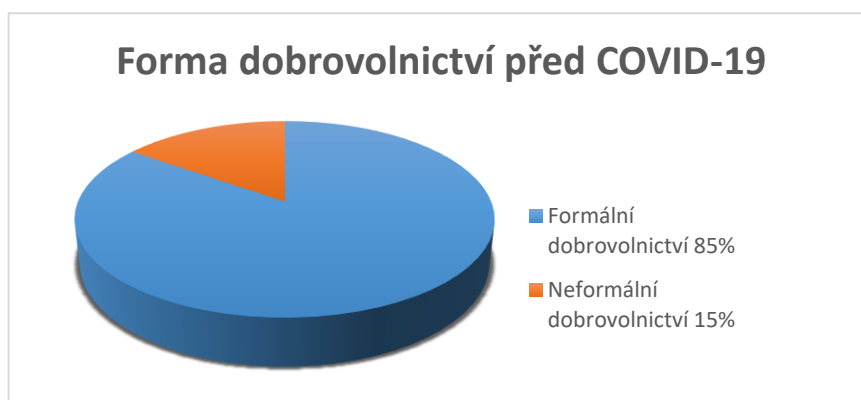
Položka č. 6–S jakou cílovou skupinou jste převážně pracovali při výkonu dobrovolnictví před krizí COVID-19?



Graf č. 6 Cílová skupina před covid-19

Jak je patrné z grafu č. 6, cílovou skupinou, se kterou respondenti pracovali nejvíce, byli děti – tuto možnost zvolilo 14 respondentů (tj. 42 %). Druhou nejčastěji volenou možností byly osoby s postižením (18 %), dále senioři (15 %), pouze 3 respondenti uvedli, že pracovali s osobami drogově či jinak závislými, jeden člověk zvolil možnost „pracující dospělí“ a práci s rodiči samoživiteli neuvedl nikdo. Tři respondenti zvolili odpověď „jiné“ s odpověďmi: „Dobrovolník v práci se zvířaty“, „mladí (18-25)“, „Sportovci“.

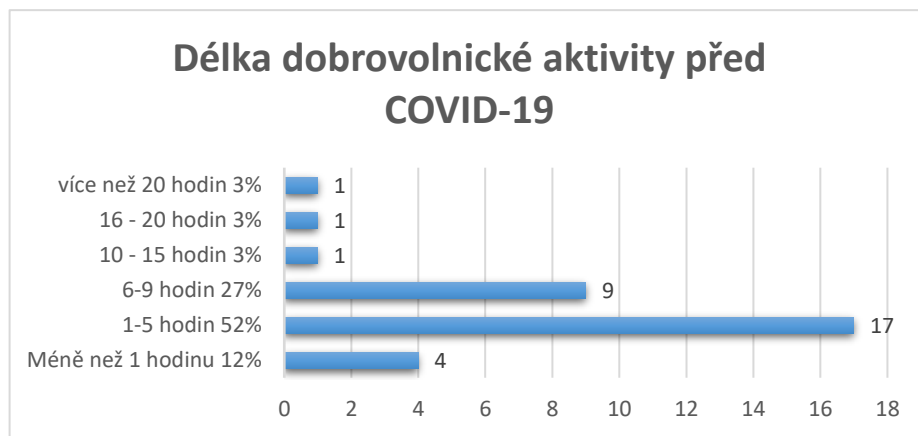
Položka č. 7 - Jakou formou jste se účastnili dobrovolnictví před začátkem krize COVID-19?



Graf č. 7 Forma dobrovolnictví před covid-19

Otázka číslo 7 se zaměřovala na formu, jakou se studenti účastnili dobrovolnické činnosti před krizí COVID-19. Většina respondentů – 28 (tj. 85 %) zvolila možnost: „Formální dobrovolnictví“. Oproti tomu pouze 5 lidí (tj. 15 %) zvolilo druhou možnost: „Neformální dobrovolnictví“

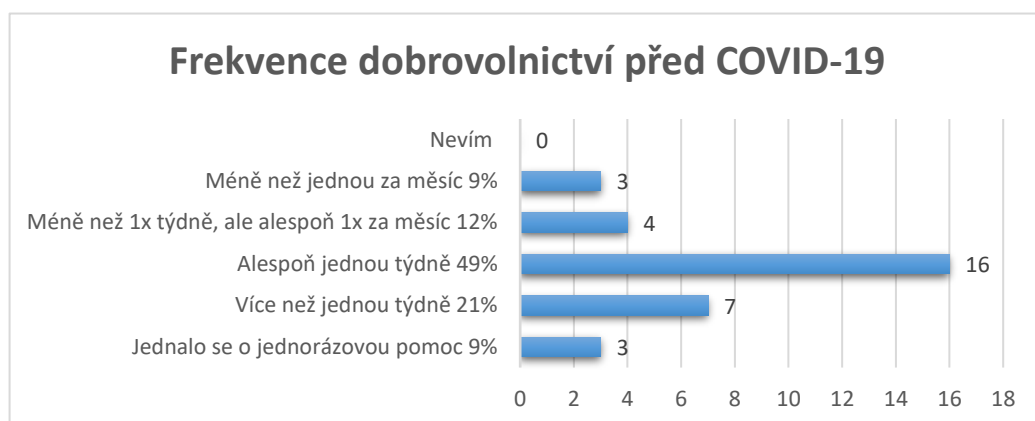
Položka č. 8 - Odhadněte kolik hodin týdně jste se dobrovolnictví věnovali před začátkem krize COVID-19.



Graf č. 8 Délka dobrovolnické aktivity před covid-19

Graf číslo 8 znázorňuje, kolik hodin týdně se dobrovolníci věnovali dobrovolnické činnosti před propuknutím pandemie koronaviru. Z grafu vyplývá, že většina dobrovolníků -17 (tj. 52 %) se věnovala nějaké formě dobrovolnictví 1-5 hodin týdně. 9 respondentů uvedlo možnost 6-9 hodin týdně a 4 respondenti se věnovali dobrovolnictví méně než 1 hodinu týdně. Nad 9 hodin už se věnovala dobrovolnictví jen hrstka z oslovených.

Položka č. 9 – S jakou pravidelností jste se dobrovolnictví věnovali před začátkem krize COVID-19?

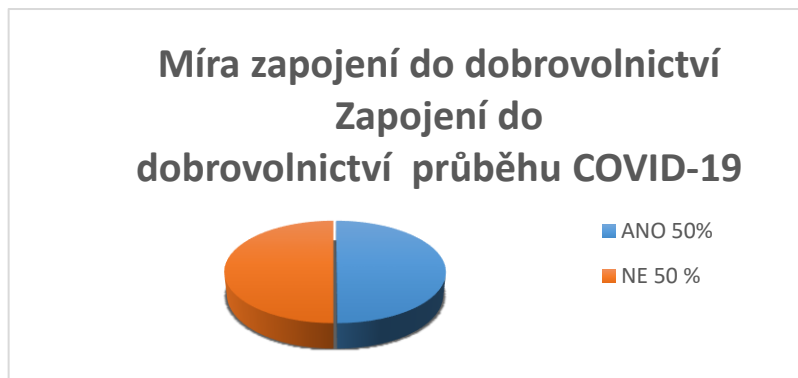


Graf č. 9 Frekvence dobrovolnictví před covid-19

V otázce číslo 9 zjišťují, jak často se dobrovolníci věnovali dobrovolnictví před pandemií koronaviru. Z dat vyplývá, že téměř polovina oslovených (49 %) se věnovala dobrovolnictví alespoň jednou týdně.

5.3 Zapojení dobrovolníků v průběhu krize COVID-19

Položka č. 10 - Zapojili jste se od začátku krize COVID-19 v březnu 2020 do nějaké dobrovolné neplacené pomoci?

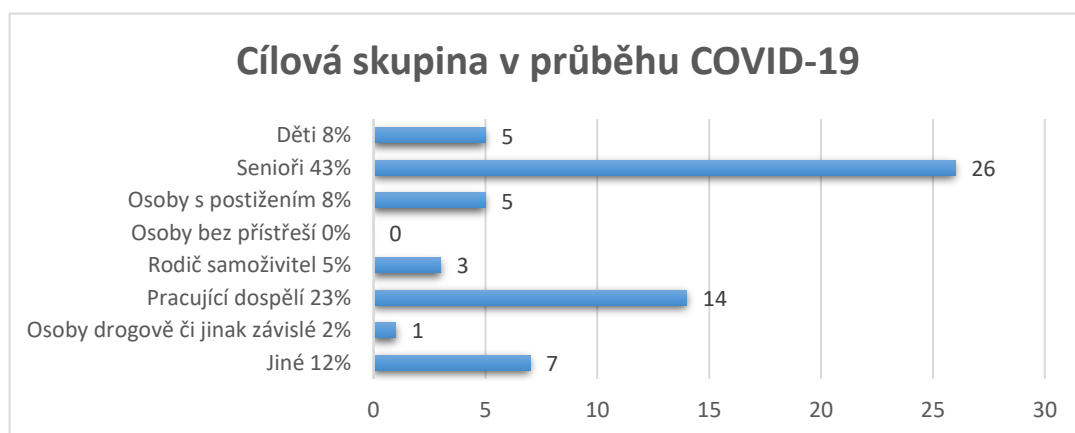


Graf č. 10 Míra zapojení do dobrovolnictví v průběhu covid-19

Na otázku číslo 10, zda se studenti zapojili do nějaké formy dobrovolnictví v průběhu krize, odpověděli respondenti přesně napůl. 61 studentů uvedlo, že se zapojilo, 61 se nezapojilo.

Na otázky č. 11–18 dále odpovídali pouze respondenti, kteří uvedli, že se od počátku krize COVID-19 zapojili do nějaké dobrovolné pomoci. V následujících položkách tedy pokračujeme s 61 respondenty.

Položka č. 11–S jakou cílovou skupinou jste převážně pracovali/pracujete při výkonu dobrovolnictví v průběhu krize COVID-19?

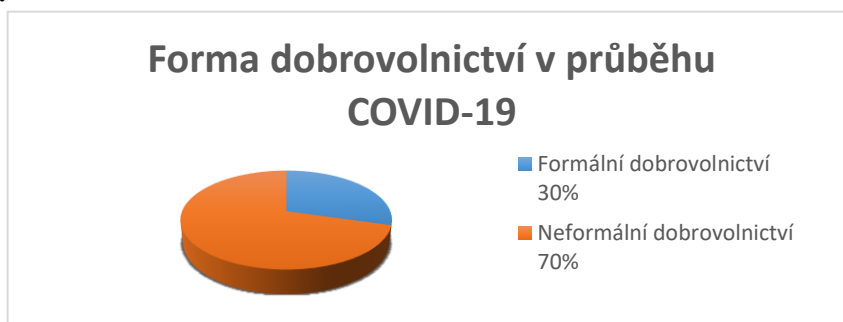


Graf č. 11 Cílová skupina v průběhu covid-19

Otázkou číslo 11 zjišťuji, které cílové skupině převážně poskytovali dobrovolníci svou pomoc. Z grafu č. 11 vyplývá, že v době pandemie zaměřovali dobrovolníci svou pomoc zejména na seniory – tuto možnost zvolilo 26 respondentů (tj. 43 %). Dále to byli pracující

dospělí – těm poskytlo nějaký druh pomoci 14 respondentů (tj. 23 %). Děti a osoby s postižením získali shodně 5 kladných odpovědí (tj. 8 %). Rodičům samoživitelům poskytli pomoc 3 studenti, osobám drogově či jinak závislým 1 člověk. Osobám bez příštěší nikdo. Sedm respondentů uvedlo možnost jiné, ve které se nejčastěji objevovala odpověď „všem skupinám“, „pracovala jsem s více skupinami“ apod. Zde došlo zřejmě k nedorozumění, co se týče chápání této otázky, která se ptala na **převažující** cílovou skupinu.

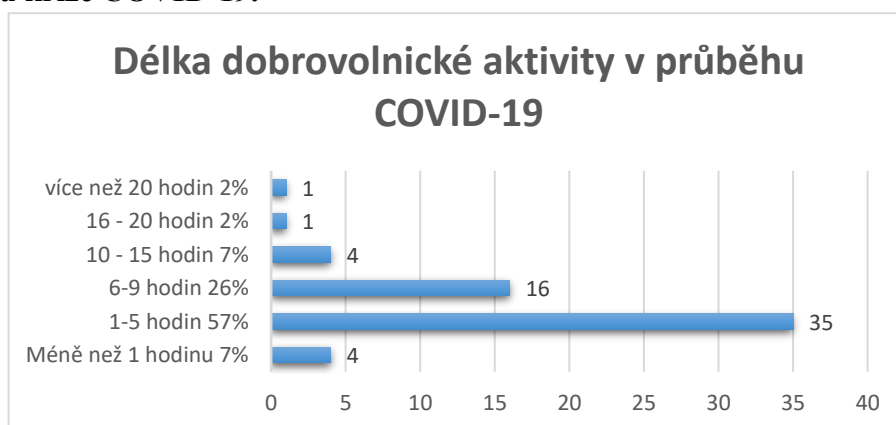
Položka č. 12 - Jakou formou jste se účastnili/účastníte dobrovolnictví v průběhu krize COVID-19?



Graf č. 12 Forma dobrovolnictví v průběhu covid-19

Otázka číslo 12 se zaměřovala na formu, jakou se studenti účastnili dobrovolnické činnosti v průběhu pandemie. Možnost: „Formální dobrovolnictví“ uvedlo pouze 18 respondentů (tj. 30 %). Formou neformálního dobrovolnictví se zapojilo 43 respondentů (tj. 70 %).

Otázka č. 13 - Odhadněte kolik hodin týdně jste se dobrovolnictví věnovali/věnujete v průběhu krize COVID-19.

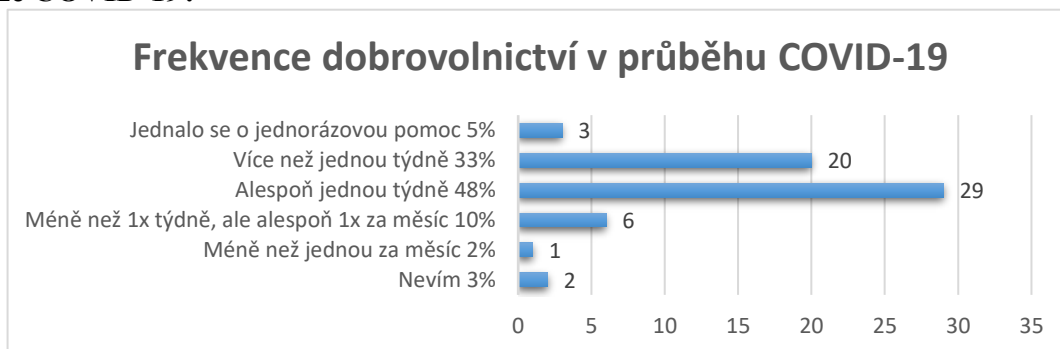


Graf č. 13 Délka dobrovolnické aktivity v průběhu covid-19

Graf číslo 13 znázorňuje, kolik hodin týdně se dobrovolníci věnovali dobrovolnictví v průběhu krize. Z grafu vyplývá, že většina dobrovolníků -35 (tj. 57 %) se věnovala/věnuje

dobrovolnictví 1-5 hodin týdně. 16 respondentů uvedlo možnost 6-9 hodin týdně (26 %), méně než 1 hodinu týdně uvedli 4 respondenti, stejně jako možnost 10-15 hodin.

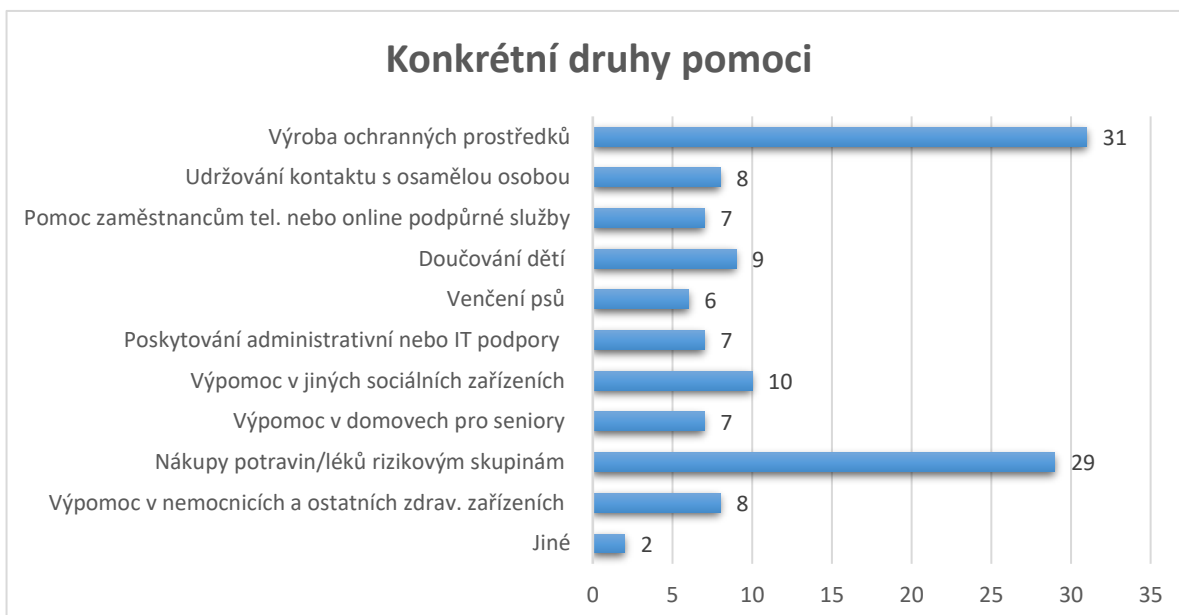
Položka č. 14–S jakou pravidelností jste se dobrovolnictví věnovali/věnujete v průběhu krize COVID-19?



Graf č. 14 Frekvence dobrovolnictví v průběhu covid-19

V rámci této otázky zjišťuji, jak často se dobrovolníci věnovali pomoci druhým lidem. Nejčtenější odpověď byla, že alespoň jednou týdně – tuto možnost zvolilo 29 lidí (tj. 48 %), druhou nejčastější odpovědí bylo „více než jednou týdně“ – tuto možnost uvedlo 20 respondentů (tj. 33 %).

Položka č. 15 - Jaké konkrétní typy dobrovolné neplacené pomoci jste poskytli komukoliv mimo rodinu od začátku krize COVID-19?



Graf č. 15 Konkrétní druhy pomoci

V otázce číslo 15 se zaměřuji na konkrétní druhy pomoci, kterou dobrovolníci poskytli komukoliv mimo svou vlastní rodinu v průběhu krize. Ze zjištěných údajů můžeme jasně

vidět, že mezi druhy poskytnuté pomoci převažuje výroba ochranných prostředků (31 odpovědí) a nákupy potravin nebo léků pro seniory a ostatní rizikové skupiny (29 odpovědí). Ostatní druhy pomoci jsou vcelku vyrovnané. 2 lidé zvolili možnost „jiné“ s následujícími vlastními odpověďmi: „Roznášení informativních letáčků“, „v rámci organizace AIESEC“.

5.4 Motivace studentů k dobrovolnictví

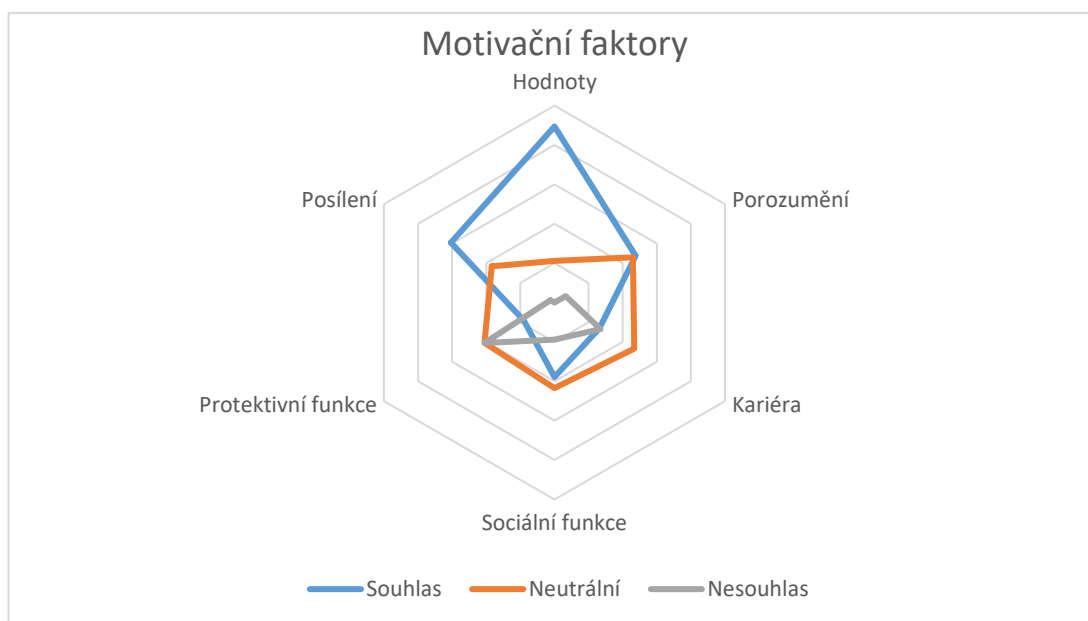
Položka č. 16 – Označte prosím na škále od 1-7, do jaké míry souhlasíte s daným tvrzením týkajícím se vaší osobní motivace k dobrovolnictví v době současné krize (1 – naprosto souhlasím, 7 – naprosto nesouhlasím).

Pro lepší přehlednost jsou data v tabulce sloučena pouze do 3 kategorií – Souhlas/Neutrální/Nesouhlas.

Tabulka 1 – Výsledky škálové otázky zaměřené na motivaci

Odpověď	Souhlas	Neutrální	Nesouhlas
Cítil jsem, že je důležité pomáhat jiným lidem	93,5 %	6,5 %	0 %
Cítím soucit s lidmi, kteří jsou v tíživé životní situaci	85,3 %	14,7 %	0 %
Kategorie HODNOTY průměr	89,4 %	21,2 %	0 %
Dobrovolnictví mi umožňuje naučit se jednat s různými lidmi	57,4 %	41 %	1,6 %
Dobrovolnictví mi umožňuje dívat se na věci z jiného úhlu.	37,8 %	50,7 %	11,5 %
Kategorie POROZUMĚNÍ průměr	47,6 %	45,95 %	6,55 %
Dobrovolnictví mi může pomoci v kariérním růstu nebo k získání vytoužené práce.	31,2 %	44,3 %	24,5 %
Dobrovolnictví mi umožňuje navázat zajímavé pracovní kontakty	21,3 %	49,3 %	29,4 %
Kategorie KARIÉRA průměr	26,25 %	46,8 %	27 %
Dobrovolnictví mi umožňuje navázat nová přátelství	44,3 %	44,3 %	11,4 %
Mí přátelé se věnují dobrovolnictví.	31,2 %	42,5 %	26,3 %
Kategorie SOCIÁLNÍ FUNKCE průměr	37,8 %	43,45 %	18,85 %

Dobrovolnictví mě zbavuje pocitu viny, že jsem měl větší štěstí než ostatní	26,3 %	45,9 %	27,8
Dobrovolnictví mi pomáhá překonat vlastní osobní problémy.	9,8 %	36,1 %	54,1 %
Kategorie PROTEKTIVNÍ FUNKCE průměr	18,05 %	41 %	41 %
Dobrovolnictví zvyšuje mou sebeúctu	39,4 %	55,7 %	4,9 %
Díky dobrovolnictví se cítím potřebný.	82 %	18 %	0 %
Kategorie POSÍLENÍ průměr	60,7 %	36,85 %	2,45 %

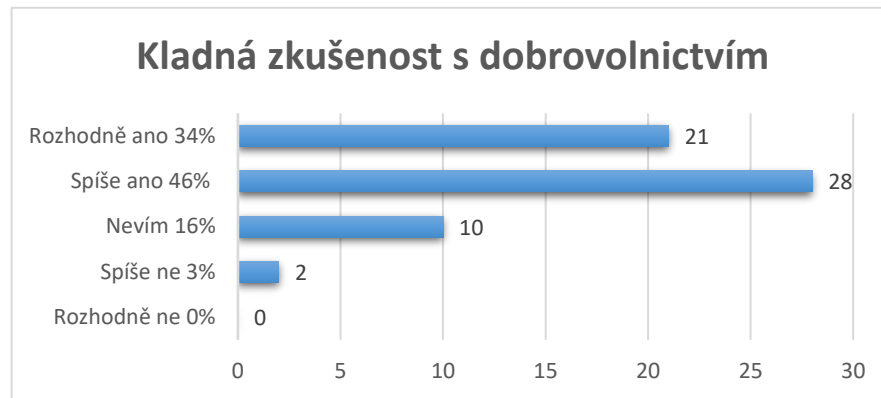


Graf č. 16 Motivační faktory

Z grafu č. 16 je jasně vidět, že co se motivačních faktorů týče, výrazně u mých respondentů převažuje motivace zaměřená na hodnoty.

5.5 Hodnocení zkušenosti

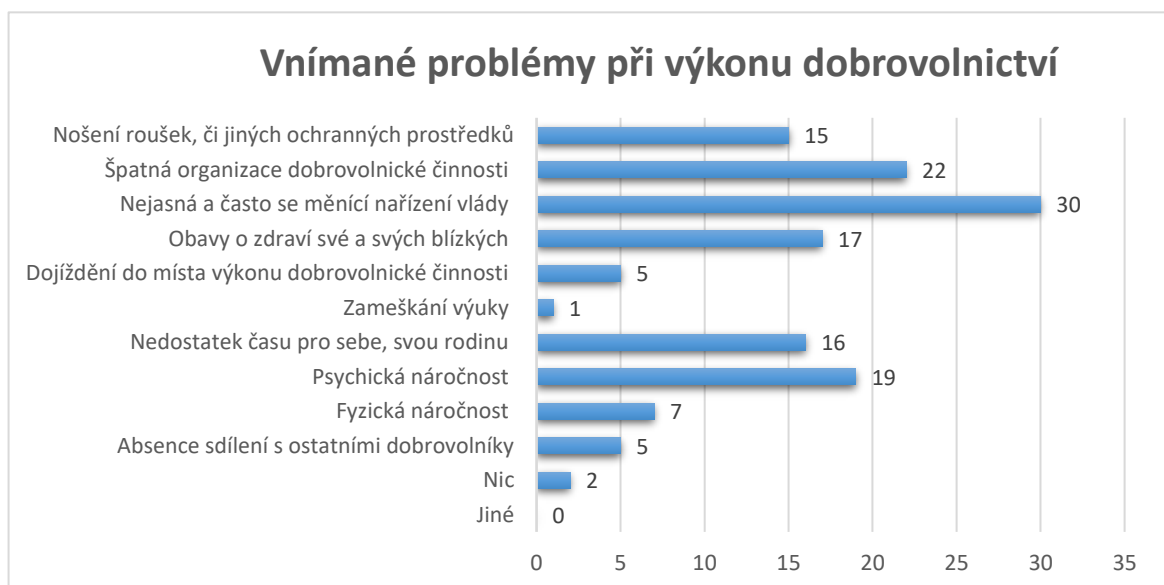
Položka č. 17 – Hodnotíte vaši zkušenost s dobrovolnictvím v době pandemie kladně?



Graf č. 17 Kladná zkušenost s dobrovolnictvím

Otázka číslo 17 zjišťuje, jak dobrovolníci hodnotí zkušenost s dobrovolnictvím v průběhu koronavirové krize. Dle údajů převažují kladné dojmy z dobrovolnické zkušenosti – 34 % lidí rozhodně hodnotí zkušenost kladně a 46 % respondentů spíše kladně. 10 studentů (16 %) uvedlo možnost „nevím“. 2 respondenti hodnotí zkušenost spíše záporně, ale ani jeden student nehodnotí svou zkušenost výrazně negativně.

Položka č. 18 – Co jste ze své vlastní zkušenosti vnímali/vnímáte jako největší problém při výkonu dobrovolnictví v průběhu krize COVID-19?



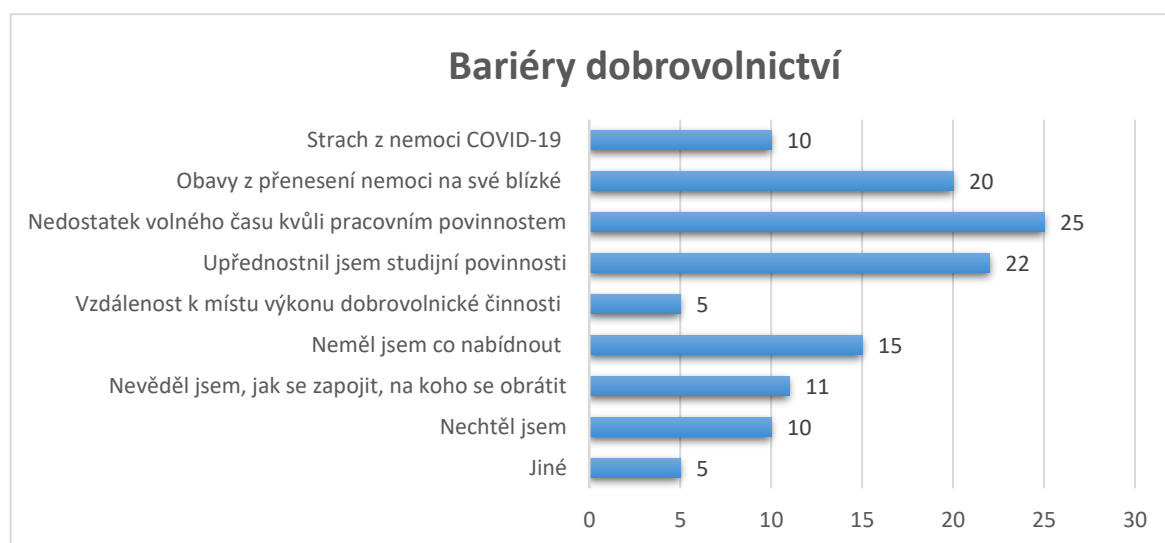
Graf č. 18 Vnímané problémy při výkonu dobrovolnictví

V rámci této 18. otázky také zjišťuji zkušenost studentů s dobrovolnictvím v době krize a zkoumám konkrétní problémy, které jim práci stěžovali/znepříjemňovali. Jak je patrné z grafu č. 18, nejčastější odpovědí byla „nejasná a často se měnící nařízení vlády“ – tuto možnost zvolilo 30 dotázaných, dále s počtem 22 hlasů respondentům vadila špatná organizace dobrovolnické činnosti. Mezi hlavními problémy byla i psychická náročnost, obavy o zdraví své a svých blízkých, nedostatek času pro sebe a svou rodinu a nošení ochranných prostředků při výkonu činnosti. Nejméně naopak studentům vadilo zmeškání výuky, dojíždění do místa výkonu dobrovolnické činnosti, absence sdílení pocitů a informací s ostatními dobrovolníky a fyzická náročnost.

5.6 Důvody, proč se studenti nezapojili do dobrovolnictví

Tato položka v dotazníku se respondentům objeví pouze v případě, že u položky číslo 10 uvedli, že se od začátku krize v březnu 2020 nezapojili do žádné dobrovolnické činnosti.

Položka č. 19 – Jaké byly hlavní důvody/bariéry kvůli kterým jste se nezapojili do dobrovolnictví v době krize COVID-19?



Graf č. 19 Bariéry dobrovolnictví

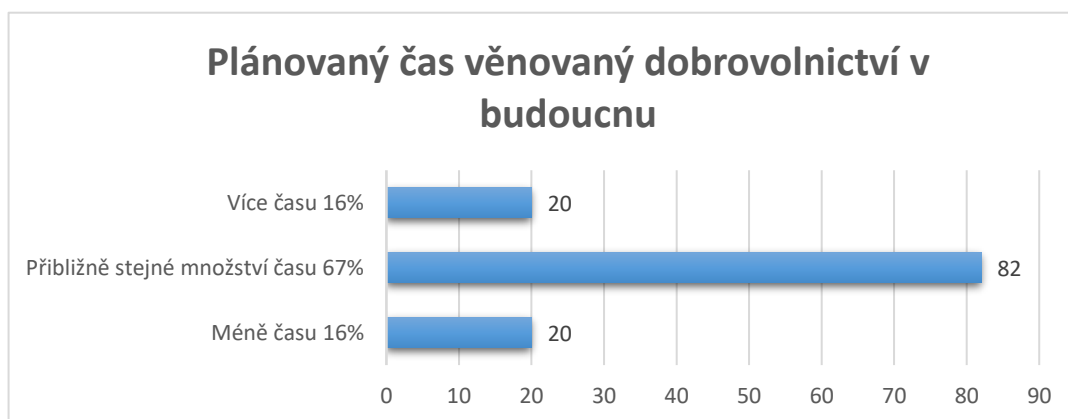
Pomocí otázky číslo 19 jsem zjišťovala hlavní důvody, proč se studenti nezapojili do žádné dobrovolnické činnosti. Nejčastěji uváděným důvodem byl nedostatek času z důvodu pracovních povinností – tuto možnost označilo 25 respondentů. Na druhém místě s počtem 22 hlasů skončilo upřednostnění studijních povinností, možnost „obavy z přenesení nemoci na své blízké“ označilo 20 studentů. 15 respondentů se domnívalo, že neměli co nabídnout, 11 nevědělo, jak by se mohlo zapojit a na koho se obrátit. 10 studentů uvedlo jako důvod

strach z nemoci a shodný počet respondentů uvedlo, že se prostě zapojit nechťelo. Vzdálenost k místu výkonu dobrovolnické činnosti znamenala problém pro 5 dotázaných. 5 lidí zvolilo možnost „jiné“ s následujícími vlastními odpověďmi: „Nedostatek času z důvodu péče o osobu blízkou“, „Chtěl jsem roznášet obědy seniorům, ale nebyl zájem“, „Mám dítě“, „Aktivita byla zrušena“, „Pečovala jsem o rodinné příbuzné“.

5.7 Postoj studentů k dobrovolnictví v budoucnu

Tyto položky byly společné pro všechny respondenty, data jsou tedy získána od všech 122 studentů zapojených ve výzkumu.

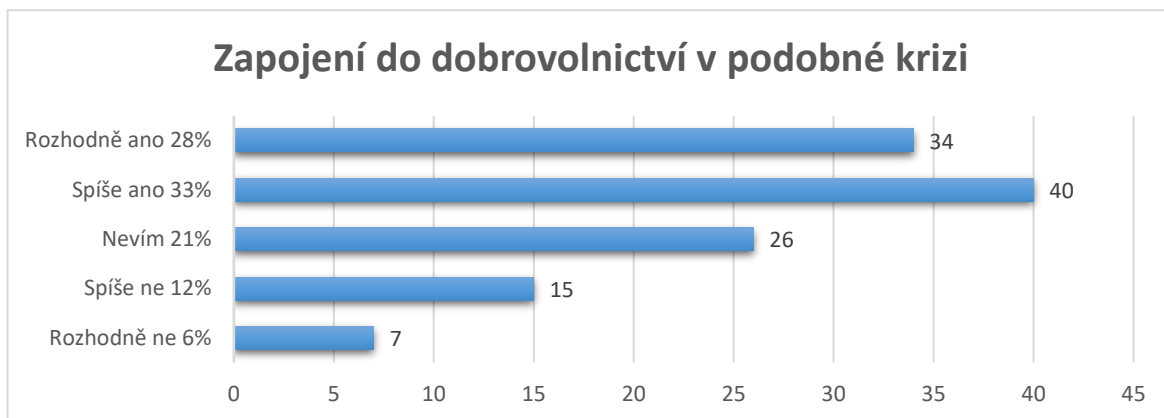
Položka č. 20 - Kolik času plánujete věnovat poskytování dobrovolné neplacené pomoci po skončení krize COVID-19, než jste věnovali doposud?



Graf č. 20 Plánovaný čas věnovaný dobrovolnictví v budoucnu

Předposlední otázka zjišťuje, kolik času plánují studenti věnovat dobrovolné pomoci po skončení krize. Ze získaných dat výrazně převažuje možnost „přibližně stejné množství času“ – tuto možnost zvolilo 82 respondentů (tj. 67 %). 20 studentů (16 %) uvedlo, že se hodlá věnovat dobrovolnictví více než před pandemií, a se shodným počtem odpovědí skončila i opačná možnost – studenti plánují věnovat dobrovolnictví méně času než doposud.

Položka č. 21 - Pokud by v budoucnu nastala podobná krize, zvažovali byste své zapojení do dobrovolnických aktivit?



Graf č. 21 Zapojení do dobrovolnictví v podobné krizi

Poslední otázka se ptá respondentů na jejich pomoc v případě, že by nastala podobná situace, která by si vyžadovala zapojení dobrovolníků. Nejvíce studentů (33 %) zvolilo možnost „Spíše ano“, 28 dotázaných uvedlo odpověď „Rozhodně ano“, 21 % studentů neví, zda by se zapojilo, 12 % by se spíše nezapojilo a rozhodně by se nezapojilo 6 % dotázaných studentů.

6 INTERPRRETACE DAT

V úvodu praktické části jsem si stanovila výzkumné cíle a otázky a díky sesbíraným datům z provedeného výzkumu našla na tyto otázky odpovědi.

První dílčí cíl měl za úkol **zjistit zapojení studentů s předchozí zkušeností v oblasti dobrovolnictví**. Tomuto cíli byly věnovány otázky 5-9. Pomocí páté otázky jsme zjistili, že z celkového počtu 122 respondentů se před krizí věnovalo dobrovolnictví 33 studentů (27 %). Tito respondenti dále odpovídali na doplňující otázky k jejich dobrovolnické činnosti před covidem-19. Otázky 6-9 mi poskytly následující informace: Studenti před krizí covid-19 pracovali při výkonu činnosti nejčastěji s dětmi (47 %), následovala pomoc osobám s postižením (18 %) a pomoc seniorům (15 %). Naopak nejméně studenti pracovali se skupinou rodičů samoživitelů či pracujících dospělých. Studenti uvedli, že se dobrovolnické činnosti účastnili převážně formou formálního dobrovolnictví, tuto možnost zvolilo 85 % dotázaných. Neformálnímu dobrovolnictví se věnovalo pouze 15 % studentů. Co se časové náročnosti dobrovolnické aktivity týče, věnovali se jí studenti v 49 % alespoň jednou týdně, v rozsahu 1-5 hodin týdně.

Druhým cílem, který jsme si stanovili, bylo zjistit **s jakou cílovou skupinou studenti převážně pracovali v průběhu krize covid-19 a kolik času této činnosti věnovali**. Z celkového počtu 122 respondentů se do nějaké formy dobrovolnictví, od března minulého roku, zapojila přesně polovina, tedy 61 studentů. Zajímavé je, že se výrazně změnila forma, jakou se studenti do pomoci zapojili. Před krizí převažovalo formální dobrovolnictví a neformální bylo takřka zanedbatelné, v průběhu krize se tyto poměry však otočily. Formální dobrovolnictví uvedlo pouze 30 % studentů, neformálnímu dobrovolnictví se věnovalo 70 %. Důvodů pro to může být hned několik. V České republice všeobecně panuje nízká důvěra ke státním institucím, stejně jako k nestátním neziskovým organizacím a dobrovolníci proto radši pomáhají mimo tyto instituce, takzvaně na „vlastní pěst“. S tím se pojí i činnosti, které dobrovolníci vykonávali. Nejvíce studentů uvedlo, že šili roušky, či pomáhali s donáškou jídla a léků, což jde samozřejmě dělat i pod záštitou organizace, ale také jsou to činnosti, které člověk může vykonávat neformálně. Nejvíce studentů uvedlo, že se věnovali dobrovolnické činnosti alespoň jednou týdně v rozsahu 1-5 hodin. Co se cílové skupiny týče, převažovala práce se seniory (43 %), na druhém místě se umístila skupina pracujících dospělých (23 %). Volba těchto dvou skupin je zřejmě odůvodněna typem činností, které studenti v průběhu krize nejčastěji vykonávali.

Zjistit, jaký typ dobrovolnické činnosti studenti preferují, bylo úkolem **třetího dílčího cíle**. Odpověď na tuto otázku nám dala 15. položka dotazníku, kde jsem se svých respondentů ptala na konkrétní typy pomoci, které poskytli komukoliv mimo svou rodinu od začátku krize covid-19. Nejvíce lidí poskytlo svou pomoc výrobou ochranných prostředků a nákupem potravin či léků seniorům a ostatním rizikovým skupinám. Tyto dvě možnosti výrazně převyšovaly, s počtem odpovědí 31 a 29, ostatní možnosti.

V rámci dalšího, **čtvrtého dílčího cíle** jsem chtěla **zjistit co studenty motivovalo k zapojení se do dobrovolnických aktivit**. Z vyhodnocených dat vyplynulo, že podle dělení motivace dle funkcionálního přístupu Claryho a Snydera (1998) převažovali v mém výzkumu dobrovolníci, pro které jsou důležité hodnoty. Clary a Snyder (1998) ve v rámci svého výzkumu zjistili, že pro mladé lidi jsou však důležitější kariéerně orientované aspekty. Mohli bychom z toho usoudit, že důvodem rozdílu, je současná situace. Mladí lidé se v době krize nezapojují do dobrovolnictví, kvůli vidině lepší kariéry, ale proto, že mají zájem o druhé a chtějí jim pomoci z těžké situace.

Dalším dílčím cíle bylo zjistit, **jak studenti hodnotí svou vlastní zkušenost s dobrovolnickou činností v době krize**. Zjistila jsem, že studenti celkově hodnotí svou zkušenost s dobrovolnictvím v průběhu krize covid-19 spíše kladně. Tuto možnost zvolilo 46 % dotázaných. Hned poté převažovala odpověď „rozhodně kladně“, kterou zvolilo 34 % respondentů. Negativně vnímají zkušenost pouze 2 studenti (tj. 3 %). Dále jsem zjišťovala, co vnímali studenti jako největší problém při výkonu dobrovolnictví v probíhající pandemii, co jim výkon činnosti stěžovalo, nebo znepríjemňovalo. Studenti největší problém viděli v nejasných a často se měnících nařízeních vlády, což je pochopitelné z důvodu, že tato situace byla zatěžkávací zkouškou pro všechny, včetně vlády, která se musela téměř za pochodu rozhodovat, jak bude postupovat. Zároveň však vysoký počet odpovědí u této otázky mohl být ovlivněn i současným negativním vnímáním vlády a vládních nařízeních, jak můžeme sledovat každodenně v médiích. Je tedy otázkou, zda jsou data získaná z této konkrétní položky relevantní. Na druhém místě se pak umístila špatná organizace dobrovolnické činnosti, s podobným počtem odpovědí to pak byla psychická náročnost, obavy o zdraví své a svých blízkých, nedostatek času pro sebe a svou rodinu, nebo nošení ochranných prostředků. Naopak jako nejmenší problém studenti viděli v zameškání výuky, dojíždění do místa výkonu, či absenci sdílení informací a pocitů s ostatními dobrovolníky.

Jedním z dílčích cílů bylo také **zjistit hlavní důvody, kvůli kterým se někteří studenti vůbec nezapojili do dobrovolnické činnosti.** Často udávaný důvod, proč se lidé nevěnují dobrovolné práci, který bývá uváděn jak zahraničních průzkumech, tak v České republice, je nedostatek času (Frič 2001; STEM 2004). A právě nedostatek času převažoval ve velké míře i v mém výzkumu. Nejčastěji uváděný důvod byl konkrétně „nedostatek volného času z důvodu pracovních povinností, který není tolik překvapivý, jelikož se v mém výzkumu nejvíce angažovali právě studenti, kteří zároveň pracují na plný úvazek. Na druhém místě byl nedostatek času z důvodu studijních povinností. Třetím nejuváděnějším důvodem byla obava z přenesení nemoci covid-19 na své blízké. Naopak vyšlo najevo, že mladí lidé nijak zvlášť nemají strach, že by se sami nakazili koronavirem, což dokládá i výzkum provedený v roce 2020, kde bylo zjištěno, že nejnižší míru obav můžeme sledovat u nejmladších dospělých ve věku 18–34 let, a to jak v dobách zrychlování nákazy, tak během jejího ústupu (PAQ, © 2021).

Poslední dílčí cíl měl za úkol zjistit, **jak vidí studenti své zapojení do dobrovolnictví v budoucnu.** Studenti z velké části chtějí věnovat dobrovolnictví v budoucnu přibližně stejné množství času a na otázku, zda by zvažovali poskytnout pomoc v případě, že by nastala podobná krize odpovídali převážně kladně, i když pár respondentů vehementně odmítá poskytnutí pomoci v budoucnu.

7 DISKUZE A DOPORUČENÍ PRO PRAXI

Ze získaných dat provedeného výzkumu vyplývá, že to, co mým respondentům nejvíce ztěžovalo práci, nebo bránilo v jejím bezproblémovém výkonu, byla nedostatečná organizace dobrovolnické činnosti. Česká republika má v oblasti efektivního řízení dobrovolníků bezesporu mezery. Myslím si, že by se organizace měly zaměřit na profesionální koordinaci dobrovolníků, vyjasnit si kompetence uvnitř organizace, pověřit zodpovědnou osobu k řízení dobrovolníků, zainvestovat třeba i do vzdělávacích kurzů, nabízených například organizací Hestia, zaměřených na efektivní vedení a koordinaci dobrovolníků. Důležitá je i podpora samotných dobrovolníků například pomocí supervizí, které kromě důležité zpětné vazby mohou fungovat i jako forma ocenění, která je pro dobrovolníky velmi důležitá.

Dále by se mělo určitě soustavně pracovat na šíření povědomí o významu dobrovolnictví, obzvláště při mimořádných situacích, které vyžadují okamžitou reakci společnosti. Teoretická i praktická příprava dobrovolníků pro pomoc v krizových situacích by se mohla stát náplní řady občanských sdružení, mládežnických nebo sportovních organizací.

Mnou provedený výzkum byl pouze zmapováním situace ohledně chování mladých lidí v době současné krize, avšak k hlubšímu pochopení problému je potřeba provést další výzkumy na mnohem větším vzorku respondentů, s různými cílovými skupinami apod. Zajímavý námět ke zkoumání spatřuji ve výzkumu změny chování dobrovolníků, po vzoru průzkumu, který proběhl ve Skotsku v červnu 2020 a který zkoumal účast na dobrovolnictví před pandemií nemocí covid-19, v průběhu pandemie a předpokládaného vývoje míry zapojení do dobrovolnictví v budoucnu (Volunteer Development Scotland, ©2021).

ZÁVĚR

V rámci této bakalářské práce jsme se zabývali dobrovolnictvím mladých lidí v době koronavirové krize. Práce byla rozdělena na dvě hlavní části. V té první, teoretické části, jsme se zaměřili na teoretická východiska z oblasti dobrovolnictví, krizového řízení a postojů současné mladé generace. V první řadě jsme si vysvětlili pojem dobrovolnictví a definovali si související pojmy, které se k dobrovolnictví vážou. Dobrovolnictví bylo vysvětleno z různých úhlů pohledu a pozornost jsme věnovali také motivaci k výkonu dobrovolnictví. Charakterizovali jsme si cílovou skupinu a zaměřili se na postoj mladých dospělých k dobrovolnictví. V poslední kapitole jsme se věnovali dobrovolnictví v krizových situacích. V rámci této kapitoly jsme si definovali pojmy z oblasti krizového řízení, které se vážou k současné situaci, popsali nemoc covid-19 a uvedli některé konkrétní příklady dobrovolnictví při mimořádných událostech z minulosti. V závěru teoretické části jsme se zabývali konkrétními typy pomoci, které byly poskytnuty v současné pandemii.

Následovala praktická část, ve které jsme si nejdříve definovali výzkumný problém a metodu výzkumného šetření. Byly stanoveny výzkumné otázky a cíle. Hlavním cílem výzkumné části bylo zjistit postoj, který studenti Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně zaujali k dobrovolnictví v současné koronavirové krizi. Do výzkumu se zapojilo celkem 122 studentů napříč všemi univerzitními fakultami. Pomocí online dotazníkového šetření a následného vyhodnocení sesbíraných dat, byl zjištěn vcelku pozitivní postoj studentů k dobrovolnictví. Svou zkušenost s dobrovolnictvím nehodnotil žádný z respondentů vyloženě negativně a z výsledků vyplynulo, že by studenti nabídli svou pomoc i v podobné situaci v budoucnu. V rámci výkonu dobrovolnictví studenti vnímali negativně, vedle nejasných nařízená vlády, špatnou organizaci dobrovolnické činnosti, proto bylo v závěru práce doporučeno zaměřit se zejména na efektivní řízení a koordinaci dobrovolníků, protože v této oblasti máme v České republice pořád velké mezery. Je však velká šance, že se to po této zkušenosti změní. Zvýšenou potřebu zapojení občanské společnosti zaznamenala v současné pandemické situaci i Česká republika a reagovala na ni zpracováním materiálu „Dobrovolnictví v době pandemie“, která odpovídá na otázky, jak vykládat a aplikovat existující pravidla a zda není nutné něco změnit. Podle mého názoru je to krok správným směrem a můžeme jen doufat, že nezůstane jen u tohoto zpracovaného materiálu, ale že dobrovolnictví zařadí do svých koncepcí a programů všechny odpovědné resorty v oblastech své působnosti.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BARÁT, Juraj et al., 2000. *Čítanka pre pokročilé neziskové organizácie: pre všetkých ľudí z neziskových organizácií, podnikateľských subjektov, štátnej správy i samosprávy, ktorí chcú lepšie rozumieť tretiemu sektoru a hľadať príležitosti na spoluprácu*. Bratislava: Centrum prevencie a riešenia konfliktov. ISBN 80-968095-3-9.

CLARY, E. G., M. SNYDER et al., 1998. *Understanding and Assessing the Motivations of Volunteers: A Functional Approach*. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74, 1516-1530.

DEKKER, Paul a Loek HALMAN, 2003. *The Values of Volunteering: Cross Cultural Perspectives*. New York: Kluwer Academic. ISBN 0-306-47737-8.

FRIČ, Pavol, 2001. *Dárcovství a dobrovolnictví v České republice: (výsledky výzkumu NROS a Agnes)*. Praha: Agnes. ISBN 80-902633-7-2.

FRIČ, Pavol a Tereza POSPÍŠILOVÁ, 2010. *Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století*. Praha: Agnes. ISBN 978-80-903696-8-9.

FRIČ, Pavol, 2001. *Dárcovství a dobrovolnictví v České republice: (výsledky výzkumu NROS a Agnes)*. Praha: Agnes. ISBN 80-902633-7-2.

FRIČ, Pavol a Martin VÁVRA, 2012. *Tři tváře komunitního dobrovolnictví: neformální pomoc, organizovaná práce a virtuální aktivismus*. Praha: Agnes. ISBN 978-80-903696-9-6.

HRADIL, Jaroslav et al., 2018. *Základy ochrany obyvatelstva v České republice: odborná monografie*. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. ISBN 9788074547744.

CHRÁSKA, Miroslav, 2016. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-5326-3.

JANDOUREK, Jan, 2007. *Sociologický slovník*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-269-0.

LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ, 2006. *Vývojová psychologie*. Praha: Grada. ISBN 80-247-1284-9.

MATULAYOVÁ, T., P. JURNÍČKOVÁ a J. DOLEŽEL, 2016. *Motivace k dobrovolnictví*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-5110-7.

MCKEE Jonathan a Thomas W. MCKEE, 2012. *The New Breed: Second Edition: Understanding and Equipping the 21st Century Volunteer*. Simply Youth Ministry; New edition. ISBN 978-0-7644-8619-7

MÜLLEROVÁ, Magdalena et al., 2011. *Dobrovolníci pro kulturu: dobrovolnická činnost v kulturních organizacích*. Praha: Česká kancelář programu Culture nákladem Institutu umění - Divadelního ústavu. ISBN 978-80-7008-268-3.

MYERS, David G., 2016. *Sociální psychologie*. Přeložil Helena VAĐUROVÁ, přeložil Zuzana PASEKOVÁ, přeložil Milena BILDOVÁ. Brno: Edika. ISBN 978-80-266-0871-4.

NOVÁKOVÁ, Eva, et al., 2003. *Dobrovolníci v krizových situacích: 3. konference Klubu UNESCO a Národního dobrovolnického centra HESTIA v rámci desetiletí Dobrovolnictví a dárcovství – obnovy občanských ctností: 19. a 20. května 2003 Kroměříž*. Kroměříž: Klub UNESCO. ISBN 80-239-1361-6.

Ochrana obyvatelstva a krizové řízení: skripta, 2015. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. ISBN 978-80-86466-62-0.

PENNER, L. A., 2002. *Dispositional and Organizational Influences on Sustained Volunteerism: An Interactionist Perspective*. Journal of Social Issues, 58, 447–467.

POSPÍŠILOVÁ, T., 2010. *Dobrovolnictví v kontextu životní dráhy dobrovolníků. Lidé města*, 12 (1), pp. 109-133.

PRŮCHA, Jan, 2014. *Andragogický výzkum*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-5232-7.

ROUDNÝ, Radim a Petr LINHART, 2004. *Krizový management: kombinovaná forma studia*. Pardubice: Univerzita Pardubice. ISBN 80-7194-674-5.

ROCHERSTER, C., A. E. PAINE, S. HOWLETT et al., 2010. *Volunteering and Society in the 21st Century*. Hampshire: Palgrave Macmillan.

ŘÍČAN, Pavel, 2014. *Cesta životem: [vývojová psychologie]*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0772-6.

ŠAMAJOVÁ, Jana. *Dobrovolnictví v kontextu aspektů humanistické psychologie*, 2012. Ostrava, diplomová práce (Mgr.). OSTRAVSKÁ UNIVERZITA V OSTRAVĚ. Filozofická fakulta.

ŠPATENKOVÁ, Naděžda, 2004. *Krize: psychologický a sociologický fenomén*. Praha: Grada. ISBN 80-247-0888-4.

THOROVÁ, Kateřina, 2015. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0714-6.

TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ, 2006. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Praha: Portál. ISBN 80-7367-178-6.

Elektronické zdroje:

ADRA o.p.s. | Jsme tu s vámi pro druhé. ADRA o.p.s. | Jsme tu s vámi pro druhé [online]. Copyright © 2020 [cit. 28.04.2021]. Dostupné z: <https://adra.cz>

DIAKONIE ČCE. Diakonie ČCE [online]. Copyright © 2021 [cit. 28.04.2021]. Dostupné z: <https://www.diakonie.cz>

ČČK: naše pomoc zdravotnickému systému pokračuje. Vítejte na oficiálních stránkách Českého červeného kříže [online]. Copyright © 2021 [cit. 28.04.2021]. Dostupné z: <https://www.cervenykriz.eu/aktuality/pomoc-zdravotnictvi-pokracuje>

CHARITA Česká republika. Charita Česká republika [online]. Copyright © 2021 Charita Česká republika [cit. 28.04.2021]. Dostupné z: <https://www.charita.cz>

IMF BLOG. IMF Blog – Insights and Analysis on Economics and Finance *The Great Lockdown: Worst Economic Downturn Since the Great Depression*. [online] Copyright © 2021 International Monetary Fund [cit. 22.04.2021]. Dostupné z: <https://blogs.imf.org/2020/04/14/the-great-lockdown-worst-economic-downturn-since-the-great-depression/>

NZHISTORY, New Zealand history online. *Response to the Influenza Pandemic - The 1918 Influenza Pandemic*. NZHistory, New Zealand history online [online]. Copyright © Crown Copyright [cit. 11.04.2021]. Dostupné z: <https://nzhistory.govt.nz/culture/1918-influenza-pandemic/response>

PROKOP, Daniel. PAQ Research. *Život během pandemie – Jak velké starosti nám dělá pandemie?* [online] [cit. 22.04.2021]. Dostupné z: <https://zivotbehempandemie.cz/obavy-epidemie>

PRUSA RESEARCH a.s. – 3D tisk a 3D tiskárny od Josefa Průši. Prusa3D – 3D tisk a 3D tiskárny od Josefa Průši [online]. Copyright © Prusa Research a.s., [cit. 28.04.2021]. Dostupné z: <https://www.prusa3d.cz/covid19/>

THE CENTRE FOR THE EVIDENCE-BASED MEDICINE. *Volunteering During the COVID-19 Pandemic: What are the Potential Benefits to People's Well-Being?* The Centre for Evidence-Based Medicine [online]. Copyright © 2021 Centre for Evidence [cit. 22.04.2021]. Dostupné z: <https://www.cebm.net/covid-19/volunteering-during-the-covid-19-pandemic-what-are-the-potential-benefits-to-peoples-well-being/>

THE UNIVERSITY OF SHEFFIELD. *New Research Shows Volunteer Value in Supporting People in Need During COVID-19.* [online]. Copyright © The University of Sheffield [cit. 22.04.2021]. Dostupné z: <https://www.sheffield.ac.uk/news/nr/sheffield-research-shows-value-in-volunteering-1.917122>

UNIVERSITY ARCHIVES AND RECORDS CENTER. *1918 Influenza Epidemic: Volunteers.* [online]. Copyright © 2021 University Archives and Records Center [cit. 11.04.2021]. Dostupné z: <https://archives.upenn.edu/exhibits/penn-history/flu/volunteers>

ÚSTAVNÍ ZÁKON č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky. In: *Zákony pro lidi – Sbíрка zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 28.04.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>

ÚSTAVNÍ ZÁKON č. 110/1998 Sb. o bezpečnosti ČR. In: *Zákony pro lidi – Sbíрка zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 28.04.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>

UTB. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. *V univerzitní knihovně studenti už téměř půl roku pomáhají s trasováním.* [online]. Copyright © 2021 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně [cit. 21.03.2021]. Dostupné z: <https://www.utb.cz/aktuality-akce/v-univerzitni-knihovne-studenti-uz-temer-pul-roku-pomahaji-s-trasovanim/>

VLÁDA ČR. *Dobrovolnictví v době pandemie aktualizace* [online]. Copyright © 2009-2021 Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnno/aktuality/dobrovolnictvi-v-dobe-pandemie-186095/>

VOLUNTEER DEVELOPMENT SCOTLAND. *Impact of COVID-19 on Volunteering Participation in Scotland.* [online]. Copyright © 2021 Volunteer Development Scotland [cit. 10.04.2021]. Dostupné z: <https://www.volunteerscotland.net/for-organisations/research-and-evaluation/publications/covid-19-research/impact-of-covid-19-on-volunteering-participation-in-scotland/>

ZÁKON č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník. In: Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 27.04.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

ZÁKON č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů. In: Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 27.04.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-198?text=198%2F2002>

ZÁKON č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 27.04.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>

ZÁKON č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In: Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 27.04.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240?text=240%2F2000>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ADRA	Mezinárodní humanitární organizace
Apod.	A podobně
Atd.	A tak dále
COVID-19	infekční onemocnění způsobené virem SARS-CoV-2
č.	Číslo
ČČK	Český červený kříž
ČR	Česká republika
ČVUT	České vysoké učení technické v Praze
HRS	Humanitární a rozvojová spolupráce
KHS	Krajská hygienická stanice
Např.	Například
Sb.	Sbírka
Tj.	To je
Tzv.	Tak zvaný
TUL	Technická Univerzita v Liberci
UTB	Univerzita Tomáše Bati
WHO	Světová zdravotnická organizace

SEZNAM OBRÁZKŮ

Graf č. 1 Pohlaví	35
Graf č. 2 Věk.....	35
Graf č. 3 Studovaná fakulta	36
Graf č. 4 Existence pracovního úvazku	36
Graf č. 5 Dobrovolníkem před covid-19.....	37
Graf č. 6 Cílová skupina před covid-19	38
Graf č. 7 Forma dobrovolnictví před covid-19	38
Graf č. 8 Délka dobrovolnické aktivity před covid-19	39
Graf č. 9 Frekvence dobrovolnictví před covid-19.....	39
Graf č. 10 Míra zapojení do dobrovolnictví v průběhu covid-19	40
Graf č. 11 Cílová skupina v průběhu covid-19.....	40
Graf č. 12 Forma dobrovolnictví v průběhu covid-19	41
Graf č. 13 Délka dobrovolnické aktivity v průběhu covid-19	41
Graf č. 14 Frekvence dobrovolnictví v průběhu covid-19.....	42
Graf č. 15 Konkrétní druhy pomoci.....	42
Graf č. 16 Motivační faktory	44
Graf č. 17 Kladná zkušenost s dobrovolnictvím.....	45
Graf č. 18 Vnímané problémy při výkonu dobrovolnictví	45
Graf č. 19 Bariéry dobrovolnictví.....	46
Graf č. 20 Plánovaný čas věnovaný dobrovolnictví v budoucnu	47
Graf č. 21 Zapojení do dobrovolnictví v podobné krizi	48

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Výsledky škálové otázky zaměřené na motivaci	43
--	----

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Dotazník

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Vážení studenti,

jmenuji se Monika Mišunová a studuji 3. ročník Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, obor Andragogika v profilaci na řízení lidských zdrojů v neziskové sféře. V rámci své bakalářské práce provádím výzkum s cílem zjistit, jak se studenti zapojili do dobrovolnické činnosti v době probíhající koronavirové krize. Výsledky tohoto dotazníku budou použity výhradně pro zpracování mé bakalářské práce. Dotazník je anonymní a jeho vyplnění vám nezabere více než 15 minut. Předem děkuji za vyplnění dotazníku a za váš čas.

U jednotlivých otázek prosím označte, případně doplňte odpověď dle zadání.

1. Pohlaví

- Žena
- Muž

2. Uveďte svůj věk

3. Vyberte fakultu, kterou studujete

- Fakulta technologická
- Fakulta managementu a ekonomiky
- Fakulta multimediálních komunikací
- Fakulta aplikované informatiky
- Fakulta humanitních studií
- Fakulta logistiky a krizového řízení

4. Současně při studiu:

- Pracuji na plný úvazek
- Pracuji na částečný úvazek
- Mám pravidelnou brigádu
- Občas chodím na brigádu
- Nepracuji, věnuji se naplno studiu
- Jsem na mateřské/otcovské dovolené
- Jiné.....

5. Působili jste v průběhu alespoň 12 měsíců před krizí COVID-19 jako dobrovolník?

- Ano
- Ne

6. S jakou cílovou skupinou jste převážně pracovali při výkonu dobrovolnictví před krizí COVID-19? (zobrazí se pouze při kladné odpovědi na otázku 5)

- Senioři
- Děti
- Osoby s postižením
- Osoby bez přístřeší
- Rodič samoživitel
- Pracující dospělí
- Osoby drogově či jinak závislé
- Jiné.....

7. Jakou formou jste se účastnili dobrovolnictví před začátkem krize COVID-19?

(zobrazí se pouze při kladné odpovědi na otázku 5)

- Formální dobrovolnictví** (prostřednictvím charity, formálně organizované skupiny, klubu nebo organizace)
- Neformální dobrovolnictví** (prostřednictvím neformální skupiny vytvořené lidmi v oblasti kde žijí, nebo jako jednotlivec na pomoc jiným lidem mimo svou rodinu)

8. Odhadněte, kolik hodin týdně jste se dobrovolnictví věnovali před začátkem krize COVID-19. (zobrazí se pouze při kladné odpovědi na otázku 5)

- Méně než hodinu
- 1-5
- 6-9
- 10-15
- 16-20
- 20 a více

9. S jakou pravidelností jste se dobrovolnictví věnovali před začátkem krize COVID-19? (zobrazí se pouze při kladné odpovědi na otázku 5)

- Jednalo se o jednorázovou pomoc
- Více než jednou týdně
- Alespoň jednou týdně
- Méně než jednou týdně, ale alespoň jednou za měsíc
- Méně než jednou za měsíc
- Nevím

10. Zapojili jste se od začátku krize COVID-19 v březnu 2020 do nějaké dobrovolné neplacené pomoci?

- Ano
- Ne

11. S jakou cílovou skupinou jste převážně pracovali/pracujete při výkonu dobrovolnictví v průběhu krize COVID-19? (zobrazí se pouze při kladné odpovědi na otázku 10)

- Děti
- Senioři
- Osoby s postižením
- Osoby bez přístřeší
- Rodič samoživitel
- Pracující dospělí
- Osoby drogově či jinak závislé
- Jiné.....

12. Jakou formou jste se účastnili/účastníte dobrovolnictví v průběhu krize COVID-19? (zobrazí se pouze při kladné odpovědi na otázku 10)

- Formální dobrovolnictví** (prostřednictvím charity, formálně organizované skupiny, klubu nebo organizace)
- Neformální dobrovolnictví** (prostřednictvím neformální skupiny vytvořené lidmi v oblasti kde žijí, nebo jako jednotlivec na pomoc jiným lidem mimo svou rodinu)

13. Odhadněte, kolik hodin týdně jste se dobrovolnictví věnovali/věnujete v průběhu krize COVID-19. (zobrazí se pouze při kladné odpovědi na otázku 10)

- Méně než hodinu
- 1-5 hodin
- 6-9 hodin
- 10-15 hodin
- 16-20 hodin
- 20 a více hodin

14. S jakou pravidelností jste se dobrovolnictví věnovali/věnujete v průběhu krize COVID-19? (zobrazí se pouze při kladné odpovědi na otázku 10)

- Jednalo se o jednorázovou pomoc
- Více než jednou týdně
- Alespoň jednou týdně
- Méně než jednou týdně, ale alespoň jednou za měsíc
- Méně než jednou za měsíc
- Nevím

15. Jaké konkrétní typy dobrovolné neplacené pomoci jste poskytli komukoli mimo rodinu od začátku krize COVID-19? (Vyberte jednu nebo více odpovědí)

(zobrazí se pouze při kladné odpovědi na otázku 10)

- Výroba ochranných prostředků, jako jsou roušky, nebo obličejové štíty
- Výpomoc v nemocnicích a ostatních zdravotnických zařízeních
- Nákupy potravin nebo léků seniorům a dalším rizikovým skupinám
- Výpomoc v domovech pro seniory
- Výpomoc v jiných sociálních zařízeních
- Poskytování administrativní nebo IT podpory organizacím, charitativním organizacím nebo jednotlivcům
- Venčení psů
- Doučování dětí
- Pomoc zaměstnancům telefonické nebo online podpůrné služby (např. call centra...)
- Udržování kontaktu s někým, komu hrozilo, že bude osamělý

○ Jiné, uveďte

16. Označte prosím na škále od 1-7, do jaké míry souhlasíte s daným tvrzením, týkajícím se vaší osobní motivace k dobrovolnictví v době současné krize. (1 – naprosto souhlasím, 7 - naprosto nesouhlasím). (zobrazí se pouze při kladné odpovědi na otázku 10)

1) Cítil jsem, že je důležité pomáhat jiným lidem.

1 2 3 4 5 6 7

2) Dobrovolnictví mi umožňuje naučit se jednat s různými lidmi.

1 2 3 4 5 6 7

3) Dobrovolnictví mi může pomoci v kariérním růstu, nebo k získání vytoužené práce.

1 2 3 4 5 6 7

4) Dobrovolnictví mi umožňuje navázat nová přátelství.

1 2 3 4 5 6 7

5) Dobrovolnictví mě zbavuje pocitu viny, že jsem měl větší štěstí než ostatní.

1 2 3 4 5 6 7

6) Dobrovolnictví zvyšuje mou sebeúctu.

1 2 3 4 5 6 7

7) Cítím soucit s lidmi, kteří jsou v tíživé životní situaci.

1 2 3 4 5 6 7

8) Dobrovolnictví mi umožňuje dívat se na věci z jiného pohledu.

1 2 3 4 5 6 7

9) Dobrovolnictví mi umožňuje navázat zajímavé pracovní kontakty

1 2 3 4 5 6 7

10) Mí přátelé se věnují dobrovolnické činnosti.

1 2 3 4 5 6 7

11) Dobrovolnictví mi pomáhá překonat vlastní osobní problémy.

1 2 3 4 5 6 7

12) Díky dobrovolnictví se cítím potřebný.

1 2 3 4 5 6 7

17. Hodnotíte Vaši zkušenost s dobrovolnictvím v době epidemie kladně? (zobrazí se pouze při kladné odpovědi na otázku 10)

Rozhodně ano Spíše ano Nevím Spíše ne Rozhodně ne

18. Co jste, ze své vlastní zkušenosti, vnímali/vnímáte jako největší problém při výkonu dobrovolnictví v průběhu krize COVID-19? (Vyberte jednu nebo více odpovědí – maximálně však 3) (zobrazí se pouze při kladné odpovědi na otázku 10)

- Nošení roušek, obličejových štítů, či jiných ochranných prostředků
- Špatná organizace dobrovolnické činnosti
- Nejasná a často se měnící nařízení vlády ČR
- Obavy o zdraví své a svých blízkých
- Dojíždění do místa výkonu dobrovolnické činnosti
- Zameškání výuky
- Nedostatek času pro sebe, svou rodinu
- Psychická náročnost
- Fyzická náročnost
- Absence sdílení s ostatními dobrovolníky
- Nic
- Jiné.....

19. Jaké byly hlavní důvody/bariéry, kvůli kterým jste se nezapojili do dobrovolnictví v době krize COVID-19? (Vyberte jednu nebo více odpovědí) (zobrazí se pouze při záporné odpovědi na otázku 10)

- Strach z nemoci COVID-19
- Obavy z přenesení nemoci COVID-19 na své blízké
- Nedostatek volného času z důvodu pracovních povinností
- Upřednostnil jsem studijní povinnosti
- Vzdálenost k místu výkonu dobrovolnické činnosti
- Neměl jsem co nabídnout (např. nejsem manuálně zručný, nemám praxi ve zdravotnictví...)
- Nevěděl jsem, jak se zapojit, na koho se obrátit.
- Nechtěl jsem
- Jiné.....

20. Kolik času plánujete věnovat poskytování dobrovolné neplacené pomoci po skončení krize COVID-19, než jste věnovali doposud?

- Více času
- Přibližně stejné množství času
- Méně času

21. Pokud by v budoucnu nastala podobná krize, zvažovali byste své zapojení do dobrovolnických aktivit?

Rozhodně ano Spíše ano Nevím Spíše ne Rozhodně ne

Děkuji za váš čas.